

בס"ד לקראת שבת מלכתא

פ"ת	צפת	ב"ש	אלעד	ב. שמש	אשדוד	חיפה	מודיעין ע. ³⁰	בני ברק	ירושלים	עיר
18:41	18:54	19:01	18:50	18:44	18:59	18:54	18:52	19:01	18:44	כניסת שבת
19:58	19:57	19:57	19:57	19:56	19:58	19:59	19:47	19:58	19:56	יציאת שבת
20:32	20:35	20:34	20:31	20:35	20:32	20:35	20:23	20:33	20:35	ר"ת

לימוד השבועי לנבחני דרשו

Dirshu
דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך ועידוד לימוד התורה

לפרשת שופטים בח אב - ד אלו | דף חמי - מנהרגין לה - מא | משנה בורה - סימן ר"ג נאמצע טיף א' אפילו עד סימן ר"ב טיף ד' | מסר - פרק ט' עד פרק י"א אהנה כאשר נתבונן | קין חכמה - הטובע' עד שער לשון הרע אמח רד"ל בנסת ישראל

יום המישי כ"ה אב תשע"ז | פניני פרשת ראה | תקציר שבועי ה'דף היומי בהלכה'

הגאון רבי אריה פינקל זצ"ל, לקח יין וחלות ושאר צרכי סעודה, ונסע במונית לעין גדי על מנת להיות איתי במשך כל יום השבת. לבסוף החליטו החובשים להעביר אותי באמבולנס לביה"ח הדסה הר הצופים, וראש הישיבה הצטרף לנסיעה

שלושה סיפורים מופלאים על הגאון רבי אריה לייב פינקל זצ"ל

המובהקים של ראש הישיבה, שלאחר שאני עזבתי את הישיבה למד בחברותא עם הגרא"ל. הוא סיפר לי מעשה נורא שהיה לו עם ראש הישיבה זצ"ל:

ביום שישי אחד עשיתי מעשה נערות, והחלטתי לצאת ולטייל לבד במדבר יהודה. כצפוי, איבדתי את דרכי, והסתבכתי במשעולי המדבר, עד שהתביישתי והתעלפתי. כשעתיים לפני שבת התעוררתי, כשמסביבי אנשי הצלה מ"עין גדי". לשאלתם מי אני ומה שמי, לא זכרתי כלום (מרוב חולשה), ולא יכולתי להשיב כראוי. הדבר היחיד שהיה בזכרוני הוא מספר הטלפון של ראש הישיבה... (בימים ההם עדיין לא היו הרבה טלפונים, והקשר ביני לבין הורי התקיים דרך הטלפון של מורי ורבי זצ"ל, כשלמדתי אתו בביתו בערב).

החובשים התקשרו אל ראש הישיבה, וסיפרו שהם עומדים על יד בחור שהתעלף. מה שקרה עכשיו, הוא בבחינת הבלתי ייאמן: מו"ר לקח יין וחלות ושאר צרכי

סעודה, ונסע במונית לעין גדי על מנת להיות איתי במשך כל יום השבת! לבסוף החליטו החובשים להעביר אותי באמבולנס לביה"ח הדסה הר הצופים, וראש הישיבה הצטרף לנסיעה. דקות ספורות לפני השקיעה הגענו לבית החולים, ורק כעבור מספר שעות, כשהעבירו אותי למחלקה, הסכים מו"ר זצ"ל לעזוב אותי בבית החולים, וצעד רגלית בליל שבת, באמצע הלילה, מהר הצופים לביתו ברחוב מלאכי...

המופת של רבי לייזר - יודל, ואמונת - החכמים של רבי אריה את הסיפור הבא שמעתי מידידי, הגה"צ רבי שבתאי בנימין

המשך בעמוד 7 <<<

"כי תעשה הטוב והישר בעיני ה'" (דברים י"ב, כ"ח)

הרה"ג רבי מתתיהו גודלסקי זכה להסתופף כמה שנים בצלו של הגאון רבי אריה לייב פינקל זצ"ל, ראש ישיבת מיר ברכפלד, ואף זכה להתקרבות מיוחדת ממנו, ולמד אתו חברותא יום יום במשך כ-3 שנים רצופות • הרב גודלסקי משתף את הציבור ב-3 סיפורים מופלאים:

האות שלא נכתבה

לפני שנתיים התחלנו לכתוב ספר תורה שיוכנס בעז"ה לפנימיית "קרן הילד", כנהוג, וכדי לדרבן תורמים פוטנציאליים להיות שותפים בכתיבת הספר, ביקשנו מגדולי ישראל לכתוב אות בספר התורה. כשהגעתי למו"ר הגרא"ל פינקל זצ"ל, ובקשתי ממנו לכתוב, אמר לי בצער שכיון שיש לו קשיים בראיה, ובעצם הוא רואה רק בקושי רב, אין לו אפשרות לכתוב. ברם, תוך כדי דיבורו החליף מורי ורבי זצ"ל את נימת דיבורו, ואמר לי בשמחה: "איי ר' מט"ס איך דארפט דאך דעם בילד", אתה הרי צריך את התמונה... תן לי קולמוס 'יבש' ואני 'אכתוב' ואתה תצלם...

ואכן לקח ראש הישיבה המפורסם את כל 90 שנות חייו, התיישב על כסאו, לקח את הקולמוס היבש ורצה להתחיל 'לכתוב'. אבל... לפתע הוא נזכר שה'פראק' והכובע אינם עליו... ואז אמר במתק לשונו: "כך אי אפשר להצטלם. צריך להתלבש כראוי"... ושוב בזבז כמה דקות יקרות מזמונו, התלבש, לקח שוב את הקולמוס היבש, וכפי שאפשר לראות עשה עצמו כותב בכל הרצינות, את האות (שלא נכתבה!).

מסיפור כזה אפשר ללמוד עד כמה צריך הרב לרדת אל העם ובכלל זה אל התלמידים הצעירים, ולדעת מה הם צריכים ולמה הם שואפים, למרות שגבהו מחשבותיו של ראש הישיבה ממחשבותיהם של תלמידיו, הוא ידע אל נכון מה רוצים...

שעתיים לפני התקדש השבת נוטל ראש הישיבה את מטלטליו ונוסע ל... עין גדי! בשובי מההלוויה של מו"ר, הצטרף אלי אחד מתלמידיו

אמר לו רבינו שלפני שיתחיל באסיפת הכספים יאמר 50 פרקי תהלים והוא שכת, בשדה התעופה חקרו אותו על סיבת בואו והוא לא ידע טוב אנגלית וכנראה אמר משהו לא טוב, ואמרו לו שיצטרך לחזור במטוס לארץ, ואז נזכר בתהלים שרבינו אמר לו

הדרכות מיוחדות ממון הגראי"ל שטיינמן שליט"א, בקריאת פרקי תהלים

בבוא ימי חודש אלול שבו נהגו ישראל לומר פרקי תהלים, נביא כאן דברים מרבינו שליט"א, בעניינים אלו: נשאל רבינו מנשים צדקניות שרוצות לארגן קבוצת נשים, שיאמרו כל יום את כל ספר תהלים: "שכוחו גדול מאד, כמבואר הענין בספר פלא יועץ (ערך 'תהלים'), וכדי לחזק את הדבר רוצים לתת על זה סכום כסף, ויהי בזה ג"כ היכי תימצא להחזיק לומדי תורה".

ועצם הדבר שיבחרבינו שזה דבר טוב (וכמובן באופן שאינו בא על חשבון הבית והילדים), אך התפלא למה צריך לתת על זה כסף? וכי כל דבר צריך כסף? וכשטענו שדבר שעושים בלי כסף, לא מרגישים מחויבות כל כך, ולפעמים אומרים ולפעמים לא וכו' ועל ידי הכסף ישנה מחויבות לשמור על הקביעות בשלימות, השיב רבינו: "טוב מעט בכונה מהרבות בלא כונה...", והיינו שטוב שיאמרו פחות וכלי כסף, מאשר יאמרו הרבה עם כסף. ועל עצם הרעיון תמה רבינו, מי ישלם על אמירת התהלים? וכי למי שיש לו ח"ו צרות, יש לו כסף? והרי אחד מהצרות שיש לאנשים, הוא מה שאין להם כסף!

ולפני כמה שנים באו לרבינו זוג כאוב ומדוכדך מאחת המדינות הרחוקות, ובכו שכבר הרבה שנים הם מחכים, ולא זכו עדיין בפרי בטן, ויעץ להם רבינו עצה זו שיאמרו שניהם כל הספר תהלים בכל יום, וכששאלו שזה לוקח להם בערך ארבע שעות, ולא יוכלו לומר הכל בבת אחת, אמר רבינו שיכולים לחלקו לחלקים ובכל פעם שיש להם זמן יאמרו מעט, והעיקר שיסיימו את הספר כל יום, ולאחר כשנה ביקשו לבשר לרבינו שנולדה להם בת, ושמח עמהם (פרי חיים).

מועיל לצרות

לאחד שהתאונן בפני רבינו שיש לו הרבה צרות בכמה דברים, אמר רבינו שיש בתהלים אצלו בב' כרכים (מקראות גדולות נ"ך אורים גדולים) בסוף, קונטרס 'שמוש תהלים', מרב האי גאון, כל מזמור על מה מועיל, שיראה זה ויבדוק לדברים שצריך ויאמר המזמורים המועילים לצרות שיש לו [א"ה ומוזכר שימוש תהלים כבר בראשונים ראה שו"ת הרשב"א ח"א סימן ת"ג ועוד (צדיק

כתמר יפרח)]
הבנות יאמרו תהלים

שאלו לרבינו שהילדים חלמו שהאבא שנפטר צריך עזרה, אמר רבינו שהבנים ילמדו משניות והבנות יאמרו תהלים (שם).

אם יאמר תהלים בלי לתקן מידותיו

אמר לי רבינו: "בא אלי אחד מקהילה שלטענתו אירעו שם כמה צרות, ועכשיו בנו חלה ל"ע, אמרתי לו שיש אומרים שאם בבית אחד התגרשו הדיירים שם כמה פעמים זה בעיה בבית, ואני אומר וכי הבית חטא? אנשים חוטאים!!! [נכון שיש גם ענין בבית אבל העיקר הוא איש בעונו ישא].

"ואמרתי לו שיאמר כל יום את כל ספר התהלים, וכן אשתו, ובדמעות דהא 'שערי דמעות לא ננעלו'. אף שאמרתי לו לומר תהלים, שכחתי לומר לו שאם יש ענין של 'בין אדם לחברו' לא יועיל התהלים, כגון שרוצה שכנו לבנות, והשני לא נותן רשות מאיזה סיבה רחוקה וכדו, ובזה מצער את חברו, [ואחרי שבאים עליו צרות כבר מוכן שיבנה אף אלף חדרים]" (שם)

מוזכר קי"ט

שח רבנו: "בלילה כשאני מתעורר קשה לי לראות, לכך הרבה פעמים אני אומר פרק קי"ט בתהלים שיש בזה מעלה מיוחדת של א' ב' כפול שמונה (עי' ברכות ד' ב) (שם).

סגולה ליפקד

אחד בא לפני רבינו להתברך להפקד בזרע של קיימא: אמר רבינו ג' דברים: א. לבדוק מזוזות ב. לבדוק אם לא פגע במישהוא ג. לומר הוא ואשתו כ"א כל יום את כל התהלים [והתבטא וכי ניתוחים יותר קל לעבור] והוסיף שאין צריך דוקא ברציפות.

שאלתי לרבינו בדבר הסגולה שאמר לזוג שלא נפקד, לומר כל יום את כל התהלים, אם גם לאברך כולל זה מתאים, רבינו לא חילק, והסביר לי שענין "לשמה" זה ענין מאד גדול, ומאד קשה לקבל ע"ע להתחזק באיזה דבר רק לשמה, אבל באמירת תהלים שלא נהנים מכך, וזה רק בכוונה בשביל להתפלל, בזה יש מעלה גדולה [א"ה וראה שהבאנו בגליון חג השבועות על ענין לימוד המקרא לשמה (שם)]

איזה פרק לקחת

עוד שאלה: מחלקים תהלים בין הנשים יש ענין איזה פרק לבחור? אמר רבינו שאין הבדל, אבל אם רוצה תיקח פרק קי"ט שיש שם את כל האותיות (שם).

לתקן חטא

אחד שאל לרבינו: היות והיום זה ימי השובב"ם מה יכול לעשות לתקן את החטא, והוסיף ואמר שלהתענות אינו יכול מסיבות בריאות, וכן לא זכה לכתרה של תורה.

האיש היה ממורמר: מן הראוי היה שהרב יאמר את כל הסגולות שיש לעושר, ואני הייתי בוחר את מה שמתאים לי ביותר... כעת יצא שהפסדתי, וחברי מצא סגולה הרבה יותר משתלמת.

הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א על הרכוש הפרטי והצדקה

"עֵשֶׂר תְּעֹשֶׂר" (דברים י"ד, כ"ב)

רב שמואל הנגיד זכה לשני שולחנות של תורה וגדולה - הוא היה תלמיד חכם עצום ובעל חסד, והקב"ה העשירו בעושר גדול. מאחר שהיה משנה למלך ספרד, ישב פעם בחברת המלך בבוסתן המלך, ושוחח עמו. תוך כדי שיחה פנה המלך ואמר לו: "רבי שמואל, יש לך כרמים, יקבים, מסיק של זיתים, כורים של חטים, משקים של חלב ועוד. מהו היקף הרכוש שלך?" ענה לו רבי שמואל: "זקוק אני לחמש דקות כדי לערוך חשבון."

הוא שלף פנקס מכיסו, עיין בו ורשם לעצמו רשימות. כשסיים פנה ואמר למלך: "מאה אלף זהובים". "הדבר לא יתכן!" - נזף בו המלך - "הלא רק כרמי היין לבדם שווים מאה אלף זהובים! ומה עם הזיתים, שאר הפירות והנכסים האחרים!?" השיב לו: "יסלח לי הוד מלכותו, אבל שמעתי שואל כמה

רכוש יש לי, ואני נקבתי בסכום הצדקות שנתתי עד היום הזה. רק את הסכום הזה יש לי נכון לרגע זה. שאר הכסף אינו שלי, הוא רק בינתיים בחזקתי. היום אצלי, ומחר יכול להילקח ממני. אבל את הצדקה שנתתי, איש אינו יכול לקחת ממני לעולמי עולמים. היא הדבר היחיד שהוא שלי באמת."

זה היה המוטו שהנחה את הנגיד רוטשילד הראשון מפרנקפורט כל ימי חייו - כסף שהוקדש לצדקה ולחסד הוא הרכוש האמיתי של האדם. ראש שלשלת רוטשילד היה, אכן, חסיד גדול, וזכה לעסוק הרבה בענייני רכושו האמתי. את ברכת העושר המיוחדת במינה שלו, זכה לקבל בזכות שאר רוחו ואצילות מידותיו.

בצעירותו היה ממשש בביתו של רב גדול, ובשלב מסוים החליט לעזוב ולעסוק במסחר. זמן קצר לאחר שעזב את בית הרב, גילו בני הבית שסכום כסף גדול נעלם מביתם. באופן טבעי, נפל החשד על המשמש שעזב, מה גם שהשמועות סיפרו שרוטשילד הגיע לברלין, פתח שם חנות והצליח מאוד. בתחילה דחה הרב את החשדות מכל וכל. משמשו היה ירא שמים וישר דרך, ולעולם לא ישלח ידו ברכוש לא לו! אך מועד פירעון סכום הכסף הגדול, שלא היה שייך לו אלא הופקד אצלו, הלך והתקרר, ולחצי בני הבית הלכו וגברו - שינסה לכל הפחות לדבר אתו! מי יודע, אולי יודה הגנב בגנבתו, וישיב את הכסף!?

נסע הרב לחנותו של רוטשילד, והתכבד בכבוד מלכים. שאלו לסיבת הביקור, והרב שתק ארוכות, ולבסוף אמר: "אומר לך את האמת. הייתה בביתי הפקדה גדולה של כסף שהנחתי בארון הספרים. בתקופה שבה עזבת - נעלם הכסף, אולי תוכל לדעת, מתוקף תפקידך כממונה על הבית, מי יכול היה לקחת את הכסף?!" במקום השתררה שתיקה מביכה, הרהור חלף במוחו של רוטשילד: הלא גם אם אכפור באשמה, עדיין לא אצליח לנקות את עצמי לגמרי מן החשד, אם כן מדוע לא אשמח את הרב? ובקול אמר: "רבי, מבקש אני את סליחתכם. טעיתי, הייתי נתון בלחץ גדול של חובות... כשראיתי את הכסף הייתי בטוח שמדובר בהלוואה לטווח של יום או יומיים, אבל בינתיים לא הצלחתי להשיג את הסכום... אם יואיל הרב להמתין כאן ימים ספורים אצליח לארגן את הסכום הזה". הרב עמד שותק ונדהם. אכן צדקו בני הבית; רוטשילד הישר באדם שלח את ידו בכסף זר! כמה צדקו חכמים כאשר אמרו שלא יאמין אדם בעצמו עד יום מותו!...

התנצלותו של המשמש הייתה כה כנה, עד שהוא חש כלפיו גם רחמים גדולים, ולפיכך מיד כאשר קיבל ממנו את הכסף החל לברך אותו, ולומר לו שהוא בעל תשובה גמור, ואין בליבו שום קפידה עליו. כשחזר הביתה קיבלו אותו כולם בשמחה גדולה - הצדק יצא לאור, אלא שבשבעות ספורים מאוחר יותר, במסגרת הנקיון לחג הפסח, הזיזו את אחד הארונות והנה התגלתה החבילה בשלמותה. בדיק בשטרות שהיו.

בין רגע השתררה בבית הרב תוגה גדולה, הרב היה שבור ורוצץ מחשד השווא שהיה בליבו. מיד בצאת החג, מהר לרתום את מוסרי המרכבה ולנסוע לשמשו היקר. נפל לפניו הושיט לו את צרור הכסף ומרר בכי: "קח הרי שלך לפניך!". אלא שרוטשילד הצדיק סירב לקחת את הכסף בחזרה, וטען כי הוא רואה לזכות את העזרה שהצליח להושיט לרב, ואם אין הרב זקוק לכסף יתן אותו לצדקה. מיד עמד הרב וברכו שלא ימוש העושר מזרעו עד עולם, ואמנם מני אז שרתה בכל משלח ידיו ברכה גדולה. גם בניו אחריו המשיכו במסורת העושר שהפכה לסמל ולדוגמא בעולם כולו, כשאינם שוכחים את המסר החשוב שהוריש להם אביהם ביחד עם כספי המשפחה - מעשי צדקה וחסד הם הרכוש האמיתי של האדם. ישנם שני עניינים שחכמינו הבטיחו שבכוחם להעשיר את האדם שמקיים אותם: האחד - הפרשת מעשרות, כמו שנאמר: "עשר בשביל שתתעשר" (שבת ק"ט ע"א). והשני - "אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו" (בבא מציעא נ"ט ע"א), כבדו נשותיכם ותתעשרו. מעשה באדם שהגיע לבית הכנסת ושמע שקוראים בתורה על מצוות מעשרות. כשהסתיימה התפילה עמד הרב ודרש לפני הציבור בענין חשיבות מצוות מעשר, ושכרה בצידה - עושר גדול. שמע האיש והחליט להתאמץ בענין - בכל חודש היה יושב ומחשב את הכנסותיו, ומפריש עשרה אחוזים לצדקה. ואמנם, עד מהרה

המשך בעמוד 8 <<<

"ילדות היתה בי, והצצתי לתוך חדרו כשהתעטף בטלית, וראיתי אותו רוקד רקידה בהתלהבות עצומה, עם הטלית שזה עתה התעטף בה! ראיתי יהודי שחי את הקב"ה"

מרן בעל ה'שבט הלוי' זיע"א על התפילה ועבודת ד'

של רבינו, הייתה ספר מוסר לעבודת התפילה מהי, ואין לך בחור, בין התלמידים מהישיבה קטנה, ובין מהישיבה גדולה, אשר לא הושפע ממראות אלה, מי לא נדבקה נפשו כאשר ראה תפילה בדביקות אמיתית מהי?"

התפילה היום-יומית של רבינו עם תלמידי ישיבתו היתה דוגמא חיה היאך צריכים לעמוד לפני מלך מלכי המלכים, "כאשר לנגד עינינו", סיפרו תלמידיו, "ראינו עבודה שבלב שהקרינה על כל האיברים, וממנו על כל המתפללים. את כח התפילה של רבינו ראו בחוש, הרגישו את היועבתם את ה' אלוקים". לרבינו היתה קביעות להפוך את פניו בעת אמירת השירה, ולעבור בינות לספסלי הישיבה. תמיד ראינו כי עיניו אדומות מבכי".

כך גם היה אומר ברגש ובבכי את תפילת 'אהבת עולם בית ישראל', וניכר היה במוחש, עד כמה מתחנן גדול בישראל זה, בתבערת אש, לזכות ללמוד וללמד. כמו כן זכינו לראות את השתפכות הנפש ב'אהבה רבה', או כשהיה מתחטא כבן לפני אביו בתפילת שמונה עשרה, כאשר היו רואים את אותו גדול, עיניהם של ישראל, דומע על הכלל ועל הפרט, אותו רב, הדומה למלאך ה', שופך נפשו לקונו בדמעה וברטט, בגעגועי נפש על השכינה הקדושה.

גם בימי זקנה ושיבה היה רבינו מתפלל כמו 'ישיבה- בחור', ומה נהדר המחזה בעלות הלהב, כאשר בתוך התפילה פוסע רבינו הלך ושוב בין שורות התלמידים, לבו ובשרו מרננים לקל חי, ועיניו הטהורות נעוצות בעיניהם של בניו אהוביו, למושכם בעבותות אהבה אל אבינו שבשמים. עוד זכור לכל תלמידיו בהתרגשות, כאשר היה ניגש רבינו בשני וחמישי לפתיחת ארון הקודש, ובהשתפכות הנפש שופך שיחו וצקון לחשו לפני קונו ית"ש, בתפילת "ברוך שמי" על הצלחת בניו- תלמידיו בתורה וביראת שמים, והשלמת משאלין דליבהון לטב ולחיים.

סיפר נכדו, הרה"ג רבי יוסף בנימין וואזנער שליט"א, ששאל את רבינו מפני מה הוא מאריך כ"כ בתפילת 'ברוך שמי' בעת פתיחת ארון הקודש (שהיה מנהגו לפתוח את ארון הקודש)? אמר לו, שהעיקר הוא מאריך בעת שאמר "ותיהב לי בנין דכרין דעבדין רעותך", שמכוון אז על כללות עם ישראל שיזכו לבנים עובדי השי"ת. (מתוך 'ולא שבט הלוי בלבד')

"לְשָׁכְנוּ תִדְרָשׁוּ וּבֵאתָ שְׁמָה" (דברים י"ב, ה')

"ההקפדה על תפילה בזמן ובציבור", אמר רבינו, "היא מיוסדותיו של כל יהודי", והיה דורש כי כל הבחורים יהיו נוכחים בהיכל הישיבה בשעת התפילה. באחד מימי ראשון, בעת שהתפלל כדרכו בישיבה, נוכח כי המגין היה דליל בשל בחורים רבים שחסרו. לאחר התפילה פנה אל הבחורים בתוכחת מוסר ואמר: "אמש בליל מוצאי שבת התקיימה לנכדי שמחת שבע ברכות, אך עשיתי חשבון כי באם אשתתף בה, הרי שאתקשה להשכים קום בבוקר, לפיכך לא השתתפתי... עלינו לדעת כי אנו נקראים 'עבדי ה'', עבד הרי הוא פועל, ועל פועלים מוטלת חובה להשכים קום לעבודתם, שכן אחרת הם מועלים בתפקידם... רבינו הקפיד בכל מאודו להתפלל בישיבה, וכשהיו מבקשים ממנו לסדר קידושין היה מבקש להקדים למעריב או לאחר, כדי שיוכל להתפלל מעריב בישיבה, שם יש לו יותר ישוב הדעת להתפלל.

ופעם אמר רבינו להגה"צ רבי אליהו אליעזר דסלר, משגיח בישיבת פונביז', שסיבת הצלחתו בחייו שגדל בתורה היא בגלל שהקפיד מימי החרות על תפילה בישיבה בקביעות, וגם אח"כ התפלל תמיד בישיבה. יש לציין שרבינו לא עשה עד יומו האחרון מנין בביתו, ובמסירות שאינה מצויה השתדל לבוא ולהתפלל בבית מדרשו.

לעמוד ולהתפלל לפני ה'

סיפר אחד מן התלמידים: "ילדות היתה בי, והצצתי לתוך חדרו לא אחת ולא פעמיים, כשהתעטף בטלית, בדד בחדרו, וראיתי אותו רוקד רקידה של ממש בהתלהבות עצומה, עם

הטלית שזה עתה התעטף בה! ראיתי יהודי שחי את הקב"ה ואת מצוותיו. כמו כן זכורני מקרה אחד, שבו ניגשתי ללוותו לאחר התפילה, אך הוא לא שם לבו אליי, התקרבותי אליו ושמעתי אותו מזמר בהתלהבות: "אנא, אנא, אנא עבדא דקודשא בריך הוא", שוב ושוב, במתיקות ממיסת לב, עד שהגיע לביתו, ולא ידע בבואי ובלכתי".

רבינו, שהיה מדבר על תפילת מורו ורבו המהר"ם שפירא, היה מעיד בערגה על עבודת קונו של רבו, שהייתה בהקפדה מיוחדת על תפילה מסודרת שתיאמר כתיקונה, בחיתוך האותיות והתיבות כדת וכדין. רבינו סיפר פעם, שבמו עיניו ראה איך נזף נזיפה חמורה באחד מתלמידיו, שהיה תלמיד חכם מופלג, וראה שבשעת תפילתו אין שפתותיו נעות כראוי.

"ברכות השחר אשר נאמרו ע"י רבנו בקול רם ובהתלהבות, בנעימה קדושה בשפה ברורה", סיפרו תלמידיו, "היו מחלחלים לתוך איברינו, ומכנינים נפשנו לתחילת התפילה כראוי". כל התפילה

והסבא התעלף! העירוהו מעלפוננו, והתעלף בשנית! העירוהו ושאלו: 'מה קרה, מה ארע?!' 'הלא ראיתם', ענה מזועזע, 'הוא עבר על הגדר - ומי יודע על אלו עוד גדרים עבר?!'... 'למה שהרב יאמר כך, מה עשה בסך הכל? הוא בחור טוב, יש לו חזקת כשרות...

הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א על איסורים וגדרים לתורה

להנחותם להתגלח בסם, והיה מתאונן על ירידת הדורות: "כשהיו באים אל אבי הקדוש, הדברי חיים מצאנז זצ"ל, היה מנחה איך להתפלל וללמוד, ואני מנחה איך להתגלח..."
על כל פנים, תמהו: "איך עוברים יהודים על חמישה לאווים מדאורייתא מדי יום ביומו?"

ענה: "ואיך עוברים במדינתנו על זמן קריאת שמע מדאורייתא מדי יום ביומו? שכידוע, עלות השחר בימי הקיץ מוקדמת מאוד, בשתים בלילה ("טהרת המים" י, כ"ד). ובעיצומו, כבר בחצות הלילה (הגהות "בן אריה", אורח חיים פט). נמצא שסוף זמן קריאת שמע בשעת בוקר מוקדמת מאוד, וכמה מאחרים אותו. והרי זו מצוה דאורייתא!"
ויש להבין מה ענהו, במקום שאלה אחת, יש כאן שתיים. ומה התשובה?

מסופר שרבי מששון רפאל וייס זצ"ל, שאל בבחורותו את הגאון רבי שמעון שקאפ זצ"ל, מדוע נפרץ כך איסור הגלוח בתער, רחמנא לצלן? וענה: משום שאין על איסור זה שום גזירה מדרבנן... בתער, איסור תורה. במספרים ובסם, מותר. וכך אכן נראות מצוות שאין עליהן גדרים וסייגים. ונראה, שהוא הדין והוא הטעם לענין קריאת שמע. מכיון שאין עליה גדר וסיג, אלא עד סוף הזמן מותר, ולאחריו איסור, רבה המכשלה חלילה.

והעידו רבים - כשנמלטו אלפים מישראל ממוראות מלחמת העולם, והצליחו לצאת מתוך ההפיכה לעיר קובה שביפן, התעוררה שאלת קו התאריך. לא כאן המקום לפרטה, אבל השאלה היתה באיזה יום לשבות. בשבת. כמנהג המקום, או שמא עדיין יום שישי שם, והתאריך מתחלף רק למחרת, כדעת מרן החזון איש זצ"ל על פי דברי ספר "הכוזרי", והכרעת רבנו זרחיה הלוי זצ"ל. נבוכו בזה, ורבים וטובים שמרו את יום השבת המקומי, ולמחרת היום החמירו רק בדאורייתא. כפי הכלל הנקוט בידינו שספק מדרבנן לקולא.

או אז נוכחו לדעת, שמי שאינו נזהר בגדרים ובסייגים שמדרבנן, נכשל בנקל באיסורים מדאורייתא... הלא נראה, שהחטא הראשון, חטא עץ הדעת, ארע כשנפרץ הגדר של הנגיעה בעץ (רש"י בראשית ג, ד). וזהו שאמרו (ויקרא רבה, כ"ו, ב'): "אמרו לו לנחש מפני מה אתה מצוי בין הגדרות, אמר להם מפני שפרצתי גדרו של עולם, ולפיכך: 'ופורץ גדר ישכנו נחש' (קהלת י, ח)" רחמנא לצלן!
"גדר" בגמטריא "אור", "גדרים" בגמטריא "נזר". שמירת הגדרים נזר לראשנו ואור לנתיבתנו!

(מתוך 'מקרבן לתורה')

"וְלֹא תִשְׁמְנוּ קִרְיָהּ" (דברים י"ד, ב')

הסבא מקעלם זצ"ל הקיף את בנין התלמוד תורה, ישיבתו הנודעת, בגדר אבנים. היה שם שער, ומפתח תלוי על וו מבפנים. דרך השער ניתן לשלוח יד וליטול את המפתח, לפתוח מבחוץ. וחובה על כל הבא והיוצא, לנעול ולתלות את המפתח, חוק ולא יעבור! וממונה היה- ככל מינוי בקעלם, אף זה תפקיד של כבוד ויקר- לנעול עם סיום הלימוד וליטול את המפתח, ולשוב ולפתוח עם תחילת הלימוד. וכל אלו שהגיעו מוקדם יותר, והסבא הנערץ בכללם, היו ממתנינים בסבלנות לבוא הממונה.

פעם התמהמה, והתלמידים נקהלו ועמדו לפני השער הנעול. "ביטול תורה", הפטיר אחד התלמידים, דילג מעל הגדר ונכנס לבית המדרש.

והסבא התעלף! העירוהו מעלפוננו, והתעלף בשנית!

העירוהו ושאלו: "מה קרה, מה ארע?!"

"הלא ראיתם", ענה מזועזע, "הוא עבר על הגדר- ומי יודע על אלו עוד גדרים עבר?!..."

"למה שהרב יאמר כך, מה עשה בסך הכל?". הוא בחור טוב, יש לו חזקת כשרות...

לא עברו ימים מרובים, והתגלה קלונו ברבים. התגלה שרקוב היה עד היסוד, מושחת ומסואב, השם ירחם.

עבר הסבא מקעלם בסמוך, ומצאם משוחחים בהתרגשות. "במה דנים?", התענין. "ברוח קדשו הגלויה של הרב", נענה. "איך עמד על טיבו עוד בטרם עלה באשו ונתגלתה צחנתו. כשנחשב לבחור טוב". "אין כאן דבר חידוש", ענה. "אבל כשכולם ממתנינים בסבלנות שהשער יפתח, והוא קופץ ומדלג, והלא אינו כזה מתמיד, שאינו יכול לבטל רגע מהלימוד. לא אהבת התורה יקדה בו, אלא מה? פריצת גדר, מחסום אינו חוסם בעדו. בכך גילה מהותו. חשף סודו ונתגלה קלונו!..."

מסופר, שאחד תהה באזני רבי נתן מברסלב זצ"ל על יהודים טובים וכשרים באשכנז, שומרי תורה ומצוות, שהתגלחו רחמנא לצלן בתער. עברו בחמישה לאוין מדי יום ביומו, השם ירחם. ומסופר, שכאשר חדרה המספחת לאוסטרו-הונגריה, והיו באים מגולחים למשעי אל הרבי משינאווא זצ"ל, היה עוסק עימם

"יש צדיק אחד בירושלים, אורי זוהר. הוא עבר לגור בדירה קטנה שיש בה רק חדר אחד עם עוד פינה איפה שהוא אוכל, הוא אומר לעצמו שזה כמו בקבר, זה מזכיר לו את יום המיתה. הוא עושה את זה כי את כל העושר שהיה לו מלפני כן, לא רצה להנות מזה"

הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצוק"ל על האלול ויראת ה'

כשהייתי ילד הייתי גר ברמת השרון, השכן שלנו רצה לקנות פרה מעזה. לשם כך הוא נסע באוטובוס של חברה ערבית לשוק בעזה

והביא את הפרה לרמת השרון, בשקט בלי הפרעות. היום אנחנו כמו בבית סוהר ולא בית סוהר רגיל, אלא עם סכנה של אקדח לראש באיומים של סכנת מוות."

יזכיר לו יום מותו

"החפץ חיים רצה לקיים את המאמר הזה 'ודמו סלה', אז הלך מחוץ לעיר, למקום בית הקברות, חפר בור באורך של קבר נכנס לבור ואמר: 'אני צריך להרגיש את יום המיתה'. רואים שהח"ח היה צריך לעשות עבודה קשה וטרחה בשביל זה? יש צדיק אחד בירושלים, אורי זוהר. הוא עבר לגור בדירה קטנה שיש שם רק חדר אחד עם עוד פינה איפה שהוא אוכל, הוא אומר לעצמו שזה כמו בקבר, זה מזכיר לו את יום המיתה. הוא עושה את זה כי את כל הכסף שהרוויח וכל העושר שהיה לו מלפני כן, לא רצה להנות מזה והיה צריך לפרנסה, ובשביל הדרשות שלו הוא לא לוקח כסף. לכן הוא מכר את הבית וקנה לעצמו מקום שהוא קורה לו 'קבר קטן', ודירה אחת. הוא משכיר את הדירה ההיא שקנה ביתרה ומתפרנס כך. הקב"ה עושה אתנו חסד והוא מזכיר לנו את יום המיתה בארץ ישראל. ננצל את זה שהקב"ה עושה אתנו חסד כ"כ גדול."

(מתוך 'גאון יעקב' פרשת ראה אלול התשע"ו)

"לְיָרְאָה אֶת ה' אֶלְקֵיךָ פֶּלַח הַיָּמִים" (דברים י"ד, כ"ג)

הנה התורה מחייבת את עם ישראל להיות ביראת ה' כל הזמן, ואם כן למה חכמי המוסר עושים "עסק" גדול מחודש אלול? שמעתי מהג"ר יהושע חנן טורצ'ין ז"ל, ששאלו זאת לר' ישראל סלנטר, ויען להם: "אמנם, ראוי שיהיו כל ימות השנה כמו באלול, אבל אלול איז דאך אלול" (בהגיגי של העברית בימינו הוגים 'דוך אלול') כלומר, אעפ"כ, אלול זה בכל זאת 'אלול'. ביאור הדברים: שהרי 'אלול' הם ימי רצון, ומסוגלים יותר לקנות מדת היראה מתוך פחד של יום הדין המתקרב, וא"כ רק מי שהשכל שלו פגום אינו מתעורר באלול. וכתוב בתהלים ב': "עֲבָדוּ אֶת ה' בְּיִרְאָה", ובפרק ק' כתוב: "עֲבָדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה", ושני הדברים אין בהם סתירה, אדרבה, כאשר בימים אלו יש יותר קרבת אלקים, זה הכי משמח, כתינוק בחיק אמו, ככתוב בתהלים קל"א: "אִם לֹא שָׁוִיתִי, יְדוּמְמֵתִי נִפְשִׁי כְּגַמֵּל עַלֵּי אֲמוֹי". "והש"ת יעזרנו להכנה נכונה לקראת ר"ה, וכן יה"ר."

• • •

"סיפר לי אבי מורי זצ"ל על הסבא שלי, שהיה מעשרת התלמידים המצוינים בוולאז'ין בימי ר' חיים בריסקר והנציב מוולאז'ין, ובוולאז'ין לא היה אז 'סדר מוסר' בתור לימוד בסדרי הישיבה. היה זה עוד לפני שר' ישראל סלנטר זצ"ל הנהיג את לימוד המוסר בישיבות. אמר לי אבי מורי זצ"ל, שהוא זוכר שהסבא שלי היה יוצא לדרך לנסוע לפעמים, היה גם בימי אלול שהיה יוצא למרחקים לקנות אתרוג לסוכות, נסיעות של כמה ימים. ברוסיה הכל היה נסיעות למרחקים, והיה לוקח עמו טלית ותפילין וספר 'שערי תשובה'. 'השערי תשובה' היה כמו הלחם שאוכלים בכל יום ויום באלול..."

• • •

"לעולם ירגיז אדם יצר טוב על היצה"ר". 'לעולם' - אומרים המפרשים, אדם שכבר עבר את גיל שלושים ושש של רוב שנותיו, שלא יחשוב שישאר צדיק לכל החיים, לא. 'לעולם' כל החיים, ועד זקנה ושיבה. כמו שאומר רש"י: 'יעשה מלחמה', למד מוסר כדי להתעורר כנגד היצר הרע!

"רְגֵזוּ וְאַל תִּחְטְאוּ אִמְרוּ בְּלִבְבְּכֶם... וְדַמּוּ סֵלָה" (תהלים ד', ה) - 'ודמו סלה', יזכיר לו יום המיתה... (ברכות, שם)

"הקב"ה ריחם עלי וכל שבוע אני הולך לשיקום בבית החולים, ושם בכל פעם מזהירים אותי, 'תדע לך שאם לא תעשה כך וכך...' מזכירים לי מה שמזכירים. אני רואה בזה מתנה מהקב"ה. כמו כן הקב"ה עושה חסד עם כל יושבי ארץ ישראל. אין מדינה בעולם שהחיים בה כ"כ בסכנה כמו בארץ ישראל. אין שום מקום כזה. אנחנו נמצאים בבית סוהר. אם רוצים לנסוע מעיר לעיר אי אפשר!

ניגש רב החובל אל הרב מבריסק לברר מדוע הוא נמנע מלאכול? המתורגמן היה רבי שמחה קפלן זצ"ל, לימים רבה של צפת. כששמע רב החובל שהרב חושש לטיב כשרות המזון, הציע שהרב ישלח שליח שירד לבטן האנייה, ויוציא דג חי מבריכת הדגים

הרב מבריסק מודאג מדוע רב החובל מסור לילדיו של הרב

דבריו. תפקיד זה נטל על עצמו רבי שמחה קפלן זצ"ל, לימים רבה של צפת. כששמע רב החובל שהרב חושש לטיב כשרות המזון, הציע שהרב ישלח שליח שירד לבטן האנייה, ויוציא דג חי מבריכת הדגים אשר שם, ויבדוק אם הוא כשר. ואח"כ יסור למחסן שעל יד המטבח, ויקבל כלים חדשים שעדיין לא בושל בהם, ובמו ידי יקלף תפוחי אדמה ושאר ירקות, ויבשלם בעצמו בסירים חדשים. לאחר הרהור קצר, השיב הרב מבריסק: "נו, שיהיה עבור הילדים". אולם בטרם שלח את רבי שמחה לבצע את המשימה, אמר לו: "ראה להדליק בעצמך את הגז, כדי שלא ניכשל בבישול עכו"ם, ואם הגוי יבעיר את הכיריים, כבה את הלהבה והדלק אותה מחדש בעצמך". ירד רבי שמחה אל בטן האנייה, ועשה הכל כמצוותו. כאשר ראה רב החובל שהוא מכבה את הגז ומדליק מחדש, שאלו: "למה אתה חושש, לבישול עכו"ם? והרי אף אני יהודי?"

"וַיִּתֵּן לָהֶם רַחֲמִים וְרַחֲמָהּ וְהִרְבֵּה פֶּאֶשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם" (דברים י"ג, י"ח)
"כל המרחם על הבריות, בידוע שהוא מזרעו של אברהם אבינו, וכל מי שאינו מרחם על הבריות, בידוע שאינו מזרעו של אברהם אבינו" (ביצה ל"ב, א'). שואל האור החיים: מדוע מוזכר בפסוק שה' יתן לנו רחמים, הרי תכונה זו מוטבעת בנו? ומיישב: "כוונת מאמר זה כאן, לפי שציווה על עיר הנידחת שיהרוג כל עיר לפי חרב, ואפילו בהמתם, מעשה הזה יוליד טבע האכזריות בלב האדם, כמו שספרו לנו הישמעאלים כת הרוצחים במאמר המלך, כי יש להם חשק גדול בשעה שהורגים אדם, ונכרתה מהם שורש הרחמים והיו לאכזר. לזה אמר להם הבטחה שיתן להם ה' רחמים, הגם שהטבע יוליד בהם האכזריות, מקור הרחמים ישפיע בהם כח הרחמים מחדש, לבטל כח האכזריות שנולד בהם מכח המעשה".

מסופר, כי בעת עלייתו של הרב מבריסק לארץ ישראל, היו עמו באנייה המפליגה מאודסה לתורכיה עוד בני תורה רבים, אשר דאגו מראש שהאוכל שיוגש להם בדרך יהיה כשר, כיאה לבני תורה. היחיד שלא הסכים לטעום מהאוכל שהוגש שם, היה הרב מבריסק. גם לבני ביתו וילדיו שהיו בגיל הרך, לא הרשה לאכול. ניגש רב החובל אל הרב מבריסק לברר מדוע הוא נמנע מלאכול? רב החובל שדיבר בשפה הרוסית, נזקק למתורגמן שיעביר את

כאשר חזר רבי שמחה וסיפר את זה לרבי מבריסק, הגיב בהתרגשות: "מה? הוא יהודי?!", ומיד הוסיף ואמר: "עכשיו נגולה אבן מליבי, מאז בא אלי רב החובל, הייתי מוטרד מאד, מדוע הוא דואג כ"כ לילדים שלי? וסברתי, שמה זומם הוא משהו, שהרי דבר תימה הוא שגוי ירחם על ילדי ישראל, עכשיו כששמעתי שהוא יהודי, נחה דעתי".

(מתוך 'להתענג בתענוגים')

<<< המשך מעמוד 1

לחפש בין הבניינים והדירות, עולה ויורד מבני לבני, ואינו מתייחס עד שכאשר הוא מתדפק בדלת אחת, והנה האישה המבוקשת! זו השתוממה, איך הצליח לגלות את מקום 'מחבואה', אבל קיבלה את ההזמנה בשמחה...
בשולי הסיפור רציני האירי: מרן הגר"ח שמואלביץ זצ"ל היה חוזר כמה פעמים על הסיפור עם רבי פרידא (עירובין, נ"ד ב') שלימד תלמיד אחד 800 פעמים! הגר"ח היה מתרגש, ופורץ בבכי, והיה מדגיש בפני השומעים שבעוד הם מתפעלים מגדלותו של רבי פרידא, שלימד 800 פעמים את אותו תלמיד, הוא דווקא מתרגש מאהבת התורה שהיתה בתלמיד ההוא, שהיה מסוגל להקשיב 800 פעמים לאותה סוגיה!
גם כאן, בסיפור האחרון על 5 הלירות והמונית, יתכן שהיה זה מופת של רבי לייזר יודל זצ"ל; אבל יותר נכון להתפעל מהאמונת החכמים של רבי אריה, והמסירות המופתית שלו לסבא, שהביאו אותו להתנהג כפי שהתנהג!

(מתוך 'קול ברמה' אלול תשע"ו)

פינקל שליט"א, בנו וממלא מקומו של מו"ר זצ"ל, המעיד ששמע את אביו מספר את הסיפור לאמו:
לסבא של רבי אריה, מרן ראש הישיבה הגאון רבי אליעזר-יהודה פינקל זצ"ל, היתה קרובת משפחה. אישה גלמודה ושבורה, שהעבירה את חייה לבדה. מדי פעם היתה מגיעה לבקר את רבי אליעזר יהודה, אבל לא רצתה לגלות היכן היא מתגוררת...
ויהי היום, ובביתו של רבי לייזר-יודל התקיימה שמחה, וראש הישיבה ביקש להזמין את קרובתו. רבי לייזר יודל קורא לנכדו חביבו, רבי אריה, ומבקש ממנו להזמין את האישה הגלמודה! "אבל סבא", שואל הנכד, "היכן היא גרה?", "תחפש", עונה לו ראש הישיבה. "איפה?", שואל הנכד. במקום להשיב, אומר לו הסבא: "קח 5 לירות, תזמין מונית ותיסע להביא אותה".
רבי אריה, שהיה אז כבן 35 והיתה בו אמונת חכמים מוחלטת, וגם היה מסור בלב ונפש לסבא, ירד לרחוב, עצר מונית, ולשאלת הנהג היכן לנסוע, השיב: "תיסע עד שהמונה יגיע ל-5 לירות..." המונית עצרה בשכונה ירושלמית מרוחקת. רבי אריה ירד, והתחיל

השיב רבינו שידבר פחות, ויאמר הרבה תהלים [והוסיף אם הוא הי' בר הכי הייתי אומר לו גם ללמוד הרבה גמי' (שם)].

להציל בגיוס תרומות

באחת הפעמים שהרב אלחנן ו. הוצרך לסכום גדול של כסף עבור החזקת הכוללים, רבינו הציע לו לומר את כל התהלים בכותל, והי' פעם שאמר לו לומר כל יום שהי' בחו"ל כל התהלים [והיה מצב שראו עוזריו שלא בא כיון שהיה באמצע התהלים ולא רצה לדבר באמצע, אספו הכסף בלעדו], וכן חשבו הגבירים שמשוהו לא כשורה אצלו, שניסו ליצור קשר עמו וענה להם בטלפון באמצע התהלים בקול 'נו נו', חשבו שאירע לו משהו, וריחמו עליו ודאגו לו לכסף שהיה צריך עבור הכוללים (שם).

חמשים פרקים

שח אחד מגדולי רה"י שליט"א, שדרכו לפני שנוסע לחו"ל לגיוס כספים לשיבתו, לבקש רשות וברכה מרבינו שליט"א. באחת הפעמים אמר לו רבינו שלפני שיתחיל באסיפת הכספים יאמר חמשים פרקי תהלים, והוא נסע ושכח מכך. בשדה התעופה בארה"ב חקרו אותו על סיבת בואו ולא ידע טוב אנגלית, וכנראה אמר משהו לא טוב, אמרו לו שישאר כאן ויצטרך לחזור בחזרה במטוס לארץ ישראל, ואין לו רשות להיכנס. הוא ניסה בכמה דרכים ולא הצליח ואז נזכר במה שרבינו אמר לו לומר חמשים פרקים, ואמר בהתעוררות חמשים פרקים. מיד בסוף התפילה נכנס לשם בן אדם שדיבר עמו בעברית, ושאל אותו מה קרה לו. סיפר לו מה קרה, והלה יצא לכמה דקות ודיבר עם האחראים ואמר לו שזה סודר, והוא יכול להיכנס לארצות הברית, הוא הסביר להם את מה שהתכוון. אותו ראש ישיבה שאל את אותו אדם מהיכן הגיע וכיצד יודע

כ"כ טוב עברית? שהיה נראה שהוא אחד מהעובדים במקום, ענה לו הלה "אל תשאל שאלות מיותרות..."

השתדלות לס"ד

מרן שליט"א רגיל לומר: "אמירת ספר תהלים כל יום היא עצה והשתדלות לסיעתא דשמייא, לחיזוק הרוח והגוף ולשמירת בריאות האדם ומשפחתו יותר מכל מיני בדיקות רפואיות" (דפי עיון 264 ועי"ש).

התרת נדרים

במוצש"ק ויצא תשנ"ו ביקש רבינו שיעשו לו התרת נדרים, על מה שנהג לומר כל יום סכום מזמורי תהלים, ועכשיו מרוב הטרדות הפונים אליו אינו מספיק ויוצא שאומר בלי כוונה, והוא מתחרט על שלא אמר 'הנני עושה בלא נדר', ואם הי' יודע שלא יוכל לאומרו בכוונה לא הי' נודר כלל והותר לו. ושאלו אותו: סו"ס הרי צריך את אמירת תהלים? ואמר שבלי כוונה אינו מועיל!

מכתב רבינו לספר תהלים המפורש

"כבוד הרה"ג ר' יעקב וינגרטן שליט"א. אחרי שכתר"ה זכה לעשות ביאורים להמחזורים של החגים שהי' מובנים לכל המתפללים בהם, נפשו אַוֹתה לבאר ספר התהלים, אשר כל ישראל בכל הדורות משבחים בזה ומתפללים להקב"ה, וכל התפילות שאנו מתפללים לו יתברך רובן מתהלים אשר זיכנו צורינו מתנה טובה, ובודאי יש הרבה שצריך לבאר פירושם. וזכה כתר"ה לעשות אזנים לספר התהלים, ובודאי יהא נחת רוח להקב"ה כשמבינים מה שאומרים, ויתווספו זכויות לכלל ישראל. ונזכה להושע בקרוב לגאולה האמתית בב"א".

(מתוך 'כאיל תערוג' פרשת ראה תשע"ו)

החל לראות את הרווחים הגדולים בחשבונותיו. ההצלחה האירה לו פנים. וילך האיש הלך וגדול.

בשבת אחרת עמד הרב ודרש שוב לפני הציבור. הפעם התמקד בענין "אוקירי לנשייכו", ועודד את הציבור לכבד את נשותיהם, וכך יזכו להבטחת העושר הגדול של חכמינו. אחד מן השומעים התלהב מדבריו, ובו במקום קיבל על עצמו להתחזק בענין. למחרת רץ לקנות לאשתו מתנה יפה, ומני אז הקפיד ביותר לקנות לה מתנות יקרות ערך לכבוד חגים ובכל הזדמנות שמצא לנכון. עד מהרה זכה גם הוא לראות במו עיניו את התגשמותה של הבטחת החכמים, ובכל עסקיו שרתה ברכה גדולה.

חלפו כמה שנים, שני האנשים היו טרודים מאוד בעסקים מסועפים, ורופא המשפחה שלח אותם למנוחה קצרה ליד הים. מאחר שהכירו זה את זה עוד מילדותם, התפתחה ביניהם שיחה. כל אחד שאל את רעהו על עיסוקיו, והשיחה ביניהם התגלגלה לסיבת העושר. איך שניים שהיו בילדותם דלפונים ותפרנים, מכנסיהם טלאי על גבי טלאי ונעליהם קרועות, הופכים בבת אחת לעשירים כאלו? האחד סיפר ששמע את דרשתו של הרב והחל להשקיע במעשרות, ומני אז ראה ברכה גדולה, ואילו השני סיפר שבעקבות דרשתו של אותו רב החל לקנות לאשתו מתנות יקרות ערך, עד שכמעט אין תכשיט בעולם שאין לה, ובזכות זה התעשר עושר גדול. שמע נתן המעשרות והצטער: הוא נותן כל כך הרבה כסף לאחרים בשביל להתעשר, ואילו חברו נותן את הכסף לעצמו, שהרי רכושה של

אשתו הוא נכס שנשאר להם.

מיד בגמר החופשה מיהר לבית הרב ושטח את טענותיו: "מדוע לי אמרת 'עשר תעשר', ואילו לחברי הורית משהו משתלם הרבה יותר- 'אוקירי לנשייכו'? לאשתו יש כספות מלאות תכשיטים, ואילו אני נתתי את כל כספי לאחרים!"

הצטדק הרב: "לא רציתי להטעות אותך, בכל שבת אני דורש בהתאם לפרשת השבוע. אתה באת לבית הכנסת בפרשת ראה שבה כתוב: 'עשר תעשר', וחברך בא בפרשת כי תצא שנאמר בה: 'כי יקח איש אישה', ולכך דרשתי על כך שיש להקפיד בכבודה". אולם האיש עדיין היה ממורמר: "מן הראוי היה שהרב יאמר את כל הסגולות שיש לעושר, ואני הייתי בוחר את מה שמתאים לי ביותר... כעת יצא שהפסדתי בגלל המעשרות, ואילו הוא מצא לו סגולה הרבה יותר משתלמת..."

התבונן בו הרב ואמר: "בני, עליך אמר דוד המלך בתהלים (מ"ט, י"ז) את הפסוק: 'אל תירא כי יעשיר איש כי ירבה כבוד ביתו דהיינו אשתו, שהרי 'ביתי זו אשתי'. אל תירא! זכור 'כי לא במותו יקח הכל לא ירד אחריו כבודו- כשהוא ימות הוא ישאיר אחריו את כל רכושו, ושום דבר לא ישאר איתו, אך אתה, שאתה עושה צדקה וחסד, כשתלך לעולם האמת תגלה את כל העושר שלך, שהרי על צדקה נאמר: 'הלך לפניך צדקך' (ישעיה נ"ח, ח)".

(מתוך 'דורש ציון' פרשת נשא)

לאחר ה'סי.טי.' הפרופסורית אומרת לו: "יש כאן 2 צילומים, בראשון רואים במוחש את הגידול ובשני הגידול נעלם!!! תגיד לרב גרשונוביץ שיבוא לכאן וירפא את המחלקה, אני הולכת הביתה"...

ד"ר משולם הרט, ד"ר חיים ישראל סטרו, והרב חנניה צ'ולק על רפואה ניסית ואמונה תמימה

והוציא חוברת חידושי תורה על הלכות חול המועד והגידול נסוג. לאחר כמה שנים חזר הגידול והבחור הגיע שוב לרבינו הגר"ח, שהורה לו לשוב ולהדפיס מהדורה נוספת של הקונטרס, וברוך ה' מאז הגידול נעצר.

לד"ר הרט יש מלאי סיפורים בלתי נגמר, על רפואות שלא בדרך הטבע, כמו הבחור שסבל מכאבי רגליים והתרפא כשלמד בבלי וירושלמי פרק 'כיצד הרגל', וכן עשרות מקרים על זו הדרך. "מרן הגר"ח שליט"א תמיד אומר שאין זו רפואה ע"י 'מופת', אלא הקב"ה רוצה לרפא את האדם, אבל הוא מחכה שנעשה צעד מעצמינו,

שלא בדרך הטבע, ואז שולח ישועה שלא בדרך הטבע", ממש כדברי המשנה שאין המחלה ממיתה ואין התרופה מחייה אלה כשמסתכלים כלפי מעלה ומשעבדים את ליבם לאביהם שבשמים מיד היו מתרפאים.

את רבי חנניה צ'ולק אין מי שלא מכיר, בהיותו משען ועזר לחולים ובני משפחתם, וזכה אף להיות משמש ומקורבם של גדולי ישראל. באמתחתו סיפורים נפלאים:

לזוג מאושר נולדו תאומים למזל טוב, אך לא ארכה שמחתם, בבדיקה שנעשתה לאחד מהם בבית החולים 'שניידר' נמצא גידול מסוכן ל"ע. האב בשברון ליבו נסע לנתיבות, לגה"צ רבי ראובן

יוסף גרשונוביץ, לשפוך את צרתו ולשאול בעצתו. לאחר שסיפר לרב את הבשורה הקשה אומר לו הרב בצורה הכי ברורה שיש: "הילד בריא. אין לך מה לדאוג". האב יצא מעודד, ואמונת חכמים מפעמת בליבו, אך ישנה בעיה: הילד מאושפז בבית החולים, ובית החולים לא ייתן בשום אופן להוציאו משם ואף ירצה להתחיל בטיפולים, מה עושים? באופן הכי טבעי פנה לרב צ'ולק לבקש עזרה. הרב צ'ולק פנה למנהלת המחלקה, ומספר לה שהורים רוצים להוציא את הילד.

כשהמנהלת שומעת את הבקשה היא אומרת לרב צ'ולק: "עד היום חשבתי שאתה איש משכיל וחכם, שטויות אני לא אוהבת לשמוע". ענה לה הרב צ'ולק: "פרופסורית נכבדה, יש אצלנו מושג 'צדיק גוזר' ואנחנו מאמינים בזה, יכול להיות שאני מדבר שטויות אבל אמר זאת אדם צדיק. אני לא מבקש שלא לעשות טיפול לילד, אלא שתעשי עוד פעם 'סי.טי.'. אם אני מדבר שטויות אני חוזר ב"י". ענתה לו הגברת הנכבדה: "אני מוכנה לשוב לעשות 'סי.טי.' רק מפני כבודך". לאחר ה'סי.טי.' הפרופסורית קוראת לרב צ'ולק ואומרת לו: "יש כאן 2 צילומים, בראשון רואים במוחש את הגידול, ובשני שעשינו עכשיו הגידול נעלם!!!". היא פונה לרב צ'ולק ומבקשת: "תגיד לרב גרשונוביץ, שיבוא לכאן וירפא את המחלקה, אני הולכת הביתה, לא חבל על העבודה הקשה שלנו כאן, כשהרב יכול להעלים גידולי". אמר לה הרב צ'ולק: "זה לא עובד כך, יש 'צדיק גוזר' וזה תלוי בתפילות ובזכויות ולא לכל אחד מגיעו!!!"

"וַיָּמְנוּ לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמֶיךָ" (דברים י"ג, י"ח)

שמו של ד"ר משולם הרט הולך לפניו בכובעו כרופא ילדים, רופא עור ואלרגולוג מוערך, אבל אולי יותר מכך, כרופאו של מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א, עד שמכונה ע"י מרן שר התורה שליט"א כ'אסיא דמתא' ('רופא העיר' בלשון הגמרא). כאשר אני משוחח עם ד"ר הרט אני כלל לא מרגיש שאני מדבר עם רופא, הוא כלל לא מדבר איתי על תסמיני מחלות או תרופות ואשפוזים, שיחו ושיגו הם בנושא 'רפואה משמים', ואני מתפלא להיכן נעלם הכובע של הד"ר והרופא?

ד"ר הרט מסביר לי במתק שפתיים: ענייני רפואה הם לא שחור ולבן, אלא משתנים עם הזמן. הרפואה לא יודעת הכל, יום אחד טוענים שדבר זה מוזיק ויום אח"כ הרופאים יגידו שמועיל. גם כאשר מוצאים מזור קונבנציונאלי לכאב מסוים- יכולה התרופה לפגוע באיבר חשוב אחר או להרוס את המערכת החיסונית של הגוף ואז לא בטוח שהתועלת רבה על הנזק. הדבר היחיד שמבוסס וקיים לנצח, אומר לנו הד"ר בשם מרן הגר"ח שליט"א, הם דברי חז"ל. כשאנו נוהגים לפי דבריהם- המזור והתרופה מיד מועילים (כמובן יש להדגיש שאין הכוונה שאין צריך לעשות כהוראת הרופאים, אלא אנו מספרים על מקרים בהם הרפואה הרימה ידיים). ודוגמאות לא חסר לד"ר הרט.

מספר פקידות בבנק מסוים נתקפו לפתע בכאבי רגליים חזקים, ופנו לרופא שלא מצא את סיבת הכאב, ולכן לא היה יכול למצוא תרופה מתאימה. הדבר היה לפלא, הן מצד הכאב שלא נודעה סיבתו, וגם איך זה שכמה עובדות סבלו מאותו כאב. בצר להן פנו למרן הגר"ח לשמוע ולכוון ליבן לאביהן שבשמים. שאל אותן שר התורה שליט"א: "האם אתן עובדות בחול המועד?" - "כן", ענו. אמר: "חול המועד נקרא 'רגל', וברגל אסור לעבוד, ועל כן נענשתן ברגליכן". כמובן שהכאבים חלפו כשקיבלו ע"ע להפסיק לעבוד בחוה"מ. עוד מספר הרופא- מקורבו של מרן שר התורה, על אישה שהגיעה למרפאה עם כאבי מעיים חזקים מאוד, ונשלחה לטיפול בבית החולים. בבית החולים עשו את כל הבדיקות, לא מצאו דבר והשאירו אותה למעקב. לאחר זמן בו היתה מאושפזת ועדיין לא מצאו את סיבת הכאב, היא הפנתה את מצוקתה למרן הגר"ח שליט"א. כששמע רבינו את צרתה שאל אותה: "האם את מכבדת את ההורים שלך?", האישה פרצה בכבי ואמרה שאינה מסוגלת לכבד אותם מכל מיני טעמים. אמר לה: "תכבדי אותם ותהיי בריאה", וכן היה.

עוד מספר ד"ר הרט, שהיה נוכח בחדרו של שר התורה כאשר הגיע בחור צעיר מחו"ל, וסיפר שגילו לו גידול מסוכן בעצם החזה. אמר לו: "תלמד הלכות חול המועד". הבחור למד בהתמדה רבה

שאל תלמיד את הגר"ש רוזובסקי זצ"ל מה עליו לחשוב בדרכו לירושלים? ענה לו ר' שמואל: "תחשוב על עוצמתם של ההרים שסביב ירושלים"

הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א

"יֵדָא אַנְכִי נִתֵּן לְפִנְיֵיכֶם הַיּוֹם בְּרַחֲמֵי י"א, א, כ"ו)

רבינו מרן הגראמ"מ שך זצוק"ל, כותב במכתב שתכלית ימי "בין הזמנים" היא: "לנוח ולצבור כח לקראת התחזקות יתר בעמלה של תורה". לא ניתן להתעלם מהגוף והנפש, שצריכים מרגוע, מנוחה והחלפת אויר ואוירה. קשה לסחוב בעלייה כל הזמן, וכדי שאלול יהיה 'אלול', צריכים לנוח, לאגור כוחות מחודשים. והנה אנו מתרווחים לנו בניחותא על כסא נח, נושמים את האוויר הצח של הצפון הקריר, מעיינים בספר תורני משובב נפש, אוכלים

פירות קיץ טריים וטעימים ו...מקיימים את רצון ה' יתברך. הירושלמי בסוף מסכת קידושין כותב הלכה מעניינת, כך: "רַבִּי חִזְקִיָּה וּרְבִי לֵהוֹן אִמְרוּ בְּשֵׁם רַבִּי עֲתִיד אָדָם לִיתֵן דִּין וְחֶשְׁבוֹן עַל כָּל מַה שֶּׁרָצָת

עֵינֵינוּ וְלֹא אָכַל. רַבִּי אֶלְעָזָר חָשַׁשׁ לְהִדָּא שְׁמוּעָתָא לְדַבְרֵי רַב הַלְלוּ, וּמִצְמִית וּלְכֹן הִיא מִקְבָּץ לֵיה פְּרִיטִין פְּרוּטוֹת וְאָכִיל בְּהוֹן מְפָל מִיָּלָה וְאוֹכֵל בָּהֶם מִכֹּל מַה שֶּׁרָאָה הִדָּא בְּשִׁתָּא פַעַם אַחַת בְּשַׁנְהָא". מדוע יהודי צריך לאכול מכל דבר מאכל שראתה עינו? הפני משה מסביר שעתידי אדם ליתן דין וחשבון על כל מה שראת עינו ולא אכל, משום שאינו נותן לבו לחזור אחריהן לברך ולהודות להקב"ה שברא מינים אלו להחיות בהם בני אדם, וכמו שאינו נחשב בעיניו טובת יתעלה ב"ה, ולכן חשש ר' אלעזר לשמועה זו, וראה לנכון להביא את עצמו לידי חיוב לפחות פעם אחת בשנה, כדי לברך על כל מין ומין וליתן שבח והודיה לה' יתברך, המשגיח ומפרנס ומכין מזון לכל בריה וצורך כל נפש חיה.

הקרבן העדה מסביר שעתידי אדם ליתן דין וחשבון על כל שראתה עינו ולא אכל, משום שחטא על נפשו שסגפה חנם, והוא ביאר ביאור נוסף, שרבי אלעזר עשה כך כדי לברך שהחיינו וליתן שבח והודיה לה' על שברא בריות טובות ליהנות בהן בני אדם.

התשב"ץ קטן (סימן ש"כ) הביא את דברי הירושלמי וביאר טעמו, שהוא כדי להרבות בברכות. והגרי"פ פערלא (על הרס"ג, עשה צה) תהה מנין שישנו חיוב להרבות בברכות, ועוד שמשמעות לשון הירושלמי 'ואכיל בהון מכל מילה חדא בשתא', שהחיוב לאכול מכל שראתה עינו רק פעם אחת בשנה, ואם טעם הדין הוא להרבות בברכות, מדוע יוצאים ידי חובה זו בפעם בשנה בלבד? האליה רבה (או"ח רכה סק"ו) ביאר שכוונת התשב"ץ היא לחיוב להרבות בברכת שהחיינו. (ולפי זה מובן מדוע רבי אלעזר דאג לכך פעם בשנה, כדברי הפני משה שביאר שר"א רכש פירות המתחדשים משנה לשנה).

בשו"ת שיח יצחק (סש"ו) ביאר שמעיקר הדין היה צריך לברך ברכות בכל יום ויום, וכעין שנאמר (ברכות מ', א) 'ברוך ה' יום יום', שבכל יום ויום ייתן לה' מעין ברכותיו, אך כיון שלא ניתן בכל יום לאכול פרי חדש ולברך, לכך בירך רבי אלעזר על פרי חדש בכל ראש השנה, ונחשב כאילו בירך בכל ימות השנה על אותם מיני מאכל, וכעין דברי הטור (או"ח תקפ"ג), שנהגו בפרובינצ"א להביא על השולחן בראש השנה כל מיני חידוש.

נאמר בבראשית (ב', ט"ז): "מכל עץ הגן אכול תאכל", וכתבו המשך חכמה (שם) ובשו"ת דברי יציב (לקוטים והשמטות סימן כ"ג): שהאדם הצטוו להחיות את נפשו וליהנות מכל דבר מאכל, וכדעת הירושלמי שעתידי אדם ליתן דין וחשבון על כל שראועיניו ולא אכל.

בספרי ובילקוט (פרשת שופטים) נאמר על הפסוק "כי ממנו תאכל", שהיא מצות עשה, וביאר המגן אברהם בחיבורו 'זית רענן' (על הילקוט, שם) שכשאדם רואה עץ פרי לפניו, ישנה מצות עשה לאכול מפריו, וכתב שזהו גם כוונת דברי הירושלמי. הגרי"פ פערלא סבור שזוהי גם כוונת הרס"ג (עשה צ"ה), שכתב שאם 'רחב גבולך והתאוית תדשנה טובי ותשבע', היינו שישנה מצוה לאכול מכל דבר שנפשו מתאוה אליו.

בתלמוד הבבלי אין התייחסות למימרא זו, ובשו"ת דברי יציב (שם) תמה מדוע הטור והשו"ע השמיטו את דברי הירושלמי, וביאר שהרי לביאורו השני של קרבן העדה (כנ"ל), צריכים לאכול מיני פירות המתחדשים בכל שנה, כדי לברך עליהם ברכת שהחיינו, ואילו לדעת הבבלי (ראו ערובין מ"ב, ב"י סי' רכה) ברכת שהחיינו היא רשות ולא חובה. וכיון שלדעת הבבלי אין חובה לברך שהחיינו, לכן השמיטו הטור והשו"ע את דעת הירושלמי, הסוברת, לפי ביאור

הקרבן העדה, שאדם יתן דין וחשבון על שלא אכל פירות המתחדשים משנה לשנה ולא בירך עליהן שהחיינו.

ואכן האליה רבא (סרכ"ה סק"ו) הביא את מחלוקת הפוסקים האם ברכת שהחיינו

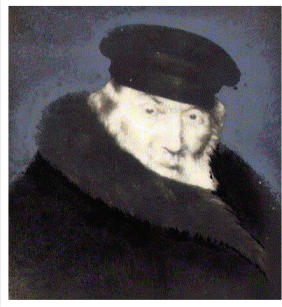
רשות או חובה, ובסיום דבריו הביא את דברי הירושלמי ואת ביאור התשב"ץ, שכתב שהטעם הוא כדי להרבות בברכות, וכתב הא"ר שמשמעות דבריו היא לברכת שהחיינו. וכתב הדברי יציב שנראה שהא"ר סבר שדברי הירושלמי סותרים לדברי הבבלי.

כאמור, הטור והשולחן ערוך השמיטו הלכה זו, אולם הט"ז (סרכ"ז סק"ב) והמג"א (סרכ"ה סק"ד, וראו ערוה"ש שם) הביאו כך להלכה, שעתידי אדם ליתן דין וחשבון על שראתה עינו מיני מגדים ולא אכל.

הנלכב של הרה"ג רבי אהרן גינוער שליט"א, ספר "שמחנתי ה' בפעלך", הנמצא כעת בס"ד בשלבי עריכה:

באחד הימים, לפנות בוקר, העיר המלבי"ם זצ"ל את בני ביתו, הלבשים בגדי שבת ויו"ט, ואמר להם: "הולכים לראות מראה נורא", והראה להם את זריחת השמש. (הובא בספר הולכי נתיבות אמונה עמוד ע"ו, בהסכמת גדולי הדור).

נשאל הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק זצ"ל, מהרה"ק רבי שמחה בונים מפשיסחא זצ"ל: "מאיפה שואב אתה את הכח העצום שלך לעבוד את ה', בצורה כזו מופלאה?" השיב לו הרבי מקוצק: "מיכי אראה שמייך, מלראות את עוצמת גדלות ה', מבינים את עוצמת העבודה לפניו". (תוספת תורנית לעיתון המודיע, גליון

פסח התשע"ו).

רבנו החפץ חיים זצ"ל, היה יוצא באמצע ראש השנה ליער. לפליאת תלמידיו, הסביר רבינו: "אני רוצה לראות למי אני עובד..." (ספר מאיר עיני ישראל כרך ה עמ' 233).

סיפר הגה"צ רבי חיים יצחק חייקין זצ"ל, תלמידו של החפץ חיים: "פעם אחת תאר לנו החפץ חיים זצ"ל, את גודל נפלאות מעשי ה' בנושא של אכילת ועיכול האוכל אצל האדם, איך האוכל נכנס דרך הפה ומגיע לבני המעיין וכו', כך פירט את הענין בהתפעלות ממעשי ה' כמה נפלאות יש בזה". (שם עמ' 239)

סיפר הגה"צ רבי דן סגל שליט"א, ששמע משי"ב הגאון רבי דוד וייצל זצ"ל, הרב של ברנוביץ, שפעם היה אצל מרן החפץ חיים זצ"ל ובחופץ ירד באותה עת גשם. והנה רואה הוא את החפץ חיים עומד ליד החלון, מתבונן בגשם הניתך ארצה. הוא שמע איך שהוא מתבטא לעצמו כמהרהר בקול: "דאר אויבישטער וויזט ואס אער קאן" (=הקב"ה מראה מה שהוא יכול) איך שבו זמנית רחובות שלמים מתמלאים גשם. (שם, כרך ב' עמוד 281).

במשך חודשים רבים סיפרו המשגיח רבי ירוחם ממיר, והמשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, על ביקור אחד שערכו בגן החיות, כדי להראות את גודל נפלאות ה' ופלאי הבריאה (מתלמידיו הנאמנים, הגר"ד סגל, אמור"ר הגר"ח גינוער שליט"א, והגר"א ויסבלום שליט"א בשם רבו הגר"ש וולבה זצ"ל).

אמר מרן הגר"ש רוזובסקי זצ"ל: "את כל עמל התורה שלי, הייתי נותן כדי לראות את הצבע של הרקיע". (ספר "להאיר" לרבי יחיאל צוקר, וכן בספר החדש לתולדות הגר"ש ש"ל לאחרונה). שאל תלמיד את הגר"ש רוזובסקי זצ"ל מה עליו לחשוב בדרכו לירושלים? ענה לו הגר"ש: "תחשוב על עוצמתם של ההרים שסביב ירושלים" (שם). הגר"ש היה מתפעל באופן מיוחד מפרחים יפים שראה, וגער בתלמידו שלא התפעל מהם (שם).

אמר מרן הגאון רבי משה פינשטיין זצ"ל: "אשה חייבת לומר בבוקר פסוקי דזמרה, אף יותר מהחובה לקרוא קריאת שמע, מפני שבחייבו להתבונן בגדולת ה', אשה חייבת, יותר ממצוות עשה שהזמן גרמא". (צוטט ע"י הגר"י זילברשטיין שליט"א, שיעור הלכה, בני ברק, שנת תשע"ג).

מרן הגרא"מ שך זצ"ל היה מעיין בקביעות בספר הברית, בו נכתבו נפלאות הבריאה וחכמת הטבע. ספר נפלא היה לפני רבים מרבנותינו (ספר תולדות מרן זצ"ל).

מור"ר מרן הגר"ח קניבסקי הסביר לי (באמצעות נכדו ידידי הרה"ג רבי יעקב קניבסקי שליט"א) את השמטת הנהגה זו ע"י הטור והשולחן ערוך בכך שאין זה חיוב הלכתי מוצהר, אלא הנהגה ראויה לאדם שיש בכוחו לאכול מכל דבר מאכל שראתה עינו, ומי שאין בכוחו לאכול מכל דבר מאכל שראתה עינו- אינו מחוייב בכך. היו גדולי תורה, כרבנו בעל ה'קהילות יעקב' זי"ע ועוד, שנהגו לאכול פירות חדשים מידי תקופה, כדי לקיים את דברי הירושלמי. וכתב השו"ע (סי' רלא): "בכל מה שיהנה בעולם הזה, לא יכוון להנאתו, אלא לעבודת הבורא יתברך, כדכתיב: "בכל דרכיך דעהו". ואמרו חכמים: 'כל מעשיך יהיו לשם שמים, שאפילו דברים של רשות, כגון האכילה והשתיה וההליכה והשיבה והקימה והשיחה וכל צרכי גופך, יהיו כולם לעבודת בוראך, או לדבר הגורם עבודתו. שאפילו היה צמא ורעב, אם אכל ושתה להנאתו אינו משובח, אלא יתכוון שיאכל וישתה כפי חיותו, לעבוד את בוראו; וכן אפילו לישב בסוד ישרים, ולעמוד במקום צדיקים, ולילך בעצת תמימים, אם עשה להנאת עצמו והשלים חפצו ותאותו, אינו משובח אלא אם כן עשה לשם שמים'.

• • •

"יְיֻדוּךְ ה' כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֶיךָ יְבָרְכֻכָּהּ. כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֵאֱמְרוּ וְגִבּוֹרְתְךָ יִדְבְּרוּ. לְהוֹדִיעַ לְבָנֵי הָאָדָם גְּבוּרָתוֹ... " (תהלים פרק קמ"ה פסוק י')

"יודוך. אף מיני החיים שאין בהם דעת, מתיקון יצירתך בהם, והכנת מזונותם - יודוך, האדם המבין בהם, והרי הם כאילו יודוך. 'וחסידוך יברוכה', בכתבת ה"ה הנחה, אמר: ומי הם המודים? החסידים שהם מתבוננים תמיד במעשיך והם יברוכה תמיד. כי בכל עת ראותם החידושים המתחדשים תמיד ביצורים, והתיקון אשר בהם, בחי ובצומח, יברוכה. וכן תיקנו רז"ל ברכה לכל דבר כפי עניינו, כמו שאמרו (ברכות נ"ד, א): הרואה כך וכך מברך כך. ואמר 'וחסידוך', כי כל לשון חסד הוא יתרון הדבר, והמתבוננים תמיד במעשי האל יתברך, ויברכוהו תמיד בכל עת התבוננם, הם החסידים. ואמרו רז"ל (ב"ק ל, א): 'האי מאן דבעי למהוי חסידא לקיים מילי דברכות: 'כבוד' - באותן הברכות יזכרו כבוד מלכותך וגבורתך, כי אתה מלך על הכל ובורא

"פעם אחת תאר לנו החפץ חיים זצ"ל, את גודל נפלאות מעשי ה' בנושא של אכילת ועיכול האוכל אצל האדם, איך הפה ומגיע לבני המעיין וכו', כך פירט את הענין בהתפעלות ממעשי ה' כמה נפלאות יש בזה"

הכל, ובגבורתך ויכולתך הוויית היצורים כולם. 'להודיע' - וכמו שהם מברכים ומודים בינם לבין עצמם, כן צריכים להודיע לבני האדם שלא ידעו ולא הכירו בגבורותיו ובכבוד מלכותו" (רד"ק שם). כשאנו נמצאים במרוצת החיים, לא תמיד יש לנו זמן להסתכל מסביב, לחוש את הבריאה האדירה והמופלאה שאנו חיים בה. לא חושבים מספיק מי ברא את כל אלה, כמה כשרון ותבונה, חכמה וגדלות, יש בכל אבר בגוף האדם, בכל ברייה קטנה או גדולה, בצבא השמים שמעלינו ובפרח שעומד בעציץ במרפסת שלנו. ב"בין הזמנים", כשאנו ניוונים ורגועים יותר, הגיע הזמן לפקוח את העיניים. הציטוטים הנפלאים שלפניכם לקוחים מתוך ספרו

"היחס שלי אל המורה ללימודי חול, דומה למי שמקבל מזון מידו של מבשל המזון, ואילו היחס שלי אל הרבי ללימודי קודש, דומה למי שמקבל מזון מהמינקת שלו"

מדוע לא למד המשגיה, רבי משה טיקוצ'ינסקי, את תורת הפסיכולוגיה?

הרב ישראל ליוש

"בְּנֵים אֲתֶם לְה' אֱלֹהֵיכֶם..." (דברים י"ד, א')

על פסוק זה סיפר הגאון רבי יעקב ניימן זצ"ל, ראש ישיבת 'אור ישראל', את הספור הבא:

"פעם נכנסתי בשבת קודש אל מו"ר הרב ר' משה רוזנשטיין זצ"ל, משגיח ישיבת לומז'ה, וראיתי שהוא בוחן בחומש ילד שלומד בתלמוד תורה. שאלתי אותו: 'של מי הילד הזה?', הוא לחש לי באזני: 'הוא ילד של הקב"ה!'. הוא הבין שאני מתפלא שאינו עונה על שאלתי, והמשיך ואמר לי: 'אילו הייתי אומר לך שהוא ילד של חיים או שמרל היית יודע מי הוא הילד, ואם אני אומר לך שהוא ילד של הקב"ה, אתה לא יודע של מי הילד?..."

"הגישה של מי שמחנך ילדי ישראל, צריכה להיות שהוא מחנך ילדים של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, כפי שנאמר: 'בנים אתם לה' אלוהיכם, ולא כמי שמחנך את הילד של חיים או שמרל. וכשם שבכל הליכותיו של אדם צריך הוא לקיים 'שיויתי ה' לנגדי תמיד', כך גם כאשר הוא מלמד ילד אחר, צריך לשוות נגד עיניו שאביו של

ילד זה הוא הקב"ה. מחשבה זו תעניק למחנך סבלנות לתלמידים, והטיפול בהם יהיה שונה לגמרי.

• • •

הגאון רבי חיים מוולאז'ין זצ"ל, בהקמתו את ישיבתו המפורסמת, החליף את הביטוי המפורסם 'תלמידי הישיבה' בביטוי חדש: 'בני הישיבה'. "מה גרם לרבי חיים וולאז'ינער לטבוע ביטוי חדש 'בני

הישיבה?!" - תמה בפני תלמידיו רבי יצחק הוטנר, "עד שפגשתי פעם ב'ילד מתיבתא' (מקום בו לומדים לימודי קודש ולימודי חול) ושאלתי אותו: 'הנה יש לך רבי שלומד איתך גמרא, ולהבדיל בין קודש לחול, יש לך מורה שמלמד אותך לימודי חול, האם היחס שלך לשניהם שווה? ואם אתה אכן מרגיש שינוי ביחסך להם, אנה הגדר לי את השינוי, בבקשה!:"

"הילד חשב כמה רגעים" - מספר רבי יצחק - "ולבסוף השמיע הסברה מזהירה: 'היחס שלי אל המורה ללימודי חול, דומה למי שמקבל מזון מידו של מבשל המזון, ואילו היחס שלי אל הרבי ללימודי קודש, דומה למי שמקבל מזון מהמינקת שלו, המינקת מזינה את היונק מתמצית חייה, ואילו מבשל המזון נותן דבר שבא לגמרי מן החוץ, ואין כאן אלא עזרה מכנית להכשיר את האוכל למאכל'. זו היתה הסיבה" - סיים רבי יצחק את דבריו - "שרבי חיים וולאז'ינער החליף את הביטוי 'תלמידי הישיבה' לביטוי 'בני הישיבה', כי הישיבה איננה מקום הכנת המזון אלא מקום יניקת המזון..."

• • •

בלבו של משגיח ישיבת סלבודקא, הגאון הצדיק רבי משה טיקוצ'ינסקי זצ"ל, התעורר חשש שמא אינו מטפל כראוי בבעיותיהם החינוכיות של בני הישיבה, משום שלא למד מעולם את תורת החינוך והפדגוגיה.

פעם אחת ביקר בישיבה ראש ישיבת חברון, הגאון רבי יחזקאל סרנא זצ"ל, והרב טיקוצ'ינסקי שטח בפניו את הרהוריו אודות החסר המקצועי שלו בעבודתו, ענה לו ר' יחזקאל: "האם אתה אוהב את התלמידים? אם הינך אוהב אותם, אינך זקוק ללימוד פסיכולוגיה ופדגוגיה, או כל תורה ושיטה אחרת, כי מי שאוהב את תלמידיו מובטח שיצליח לחנכם ולהגיע איתם להישגים גבוהים ביותר".

עומקי הסוגיות, העיד מרן זי"ע על עצמו שכל מחשבותיו תפוסות בגדלות ה' ורוממותו, נפלאותיו ומעשיו העצומים (מובא בהקדמה לספר השם לנגדי, ש"ל בהמלצת גדולי הדור).

הגר"ש מנדלוביץ' זצ"ל, מגדולי מעמידי התורה בארה"ב וממייסדי "תורה ודעת", היה מביט בשעת התפילה החוצה, לכיוון הרחוב. ולשאלת מאן דהוא לפשר הסתכלותו, השיב: "זה לא להסתכל החוצה. זה להסתכל פנימה..."

--- "בין הזמנים" התשע"ז. "ראו מי ברא אלה!!!"

<< המשך מעמוד קודם

כידוע, שמרן הגר"מ שך זצ"ל היה מרבה לדבר שוב ושוב ביחותיו על נפלאות הבריה ועל הצורך להביט בגוף האדם ולראות ש"מבשרי אחזה אלוך", והיה אומר מרן זי"ע: "תדעו לכם, אני חושב על הדברים הללו יומם ולילה", וכן שמעתי מהמשגיח הגה"צ רבי דן סגל שליט"א, שמרן הרב שך זצ"ל היה אומר לו לאחר שהיה מדבר עמו על הבריה ופלאיה, ש"יומם ולילה אני חושב על כך". והנה עם כל עוצם שקידתו בעיון התורה ובמסירת השיעורים בישיבה, כשהוא מקדיש את כל מוחו ולבבו לכיור

הביאו שולחן ועליו עוד שולחן ועוד שולחן והניחו עליו כסא, ושם למעלה, לאחר שהעלו אותו לרום השולחנות, ישב החפץ חיים והחל לדבר...

הרב בנימין גולד

"ראַה אָנכי נתן לַפְּנֵיכֶם חַיִּים" (דברים י"א, כ"ו)

צריך ביאור מדוע פתח הכתוב בלשון יחיד 'ראה' וסיים בלשון רבים 'לפניכם'?

ישנו וורט נפלא שאמר רבי חיים מוורמזיא [אחיו של המהר"ל]: "שאפילו יודע המוכיח כי מכל המקשיבים ללקחו יושפע רק אדם אחד ויחיד, אל ימנע דבריו מן הצבור, שכן מצינו למשה רבינו שדיבר בפני כל ישראל ואמר להם 'לפניכם' לשון רבים, וגם 'ראה' לשון יחיד, אלא שהוא דיבר לפני כל ישראל, אבל דבריו היו מכוונים אל היחיד, ולו הוא אמר 'ראה'" [הובא בספר אוצרות התורה].

להשלמת הדברים יש להביא מה שכתוב בספרים, שבאה התורה ללמדנו, שכל אחד ואחד צריך להרגיש את דברי חז"ל כי 'כל העולם כולו חצוי חייב וחצוי זכאי ובא הוא ומכריע במעשהו כל העולם כולו', והנה זה מה שכתוב 'ראה' תראה אתה האחד, כי כל הנהגת הרבים תלויה בך, הלפניכם היום וקללה' תלויה ב'ראה' שלך.

זה מוסיף ומחזק כי כדאי הוא להשקיע חיזוק ומוסר אף בשביל האחד כי במעשיו מכריע הוא את העולם כולו לחוב או לזכות.

•••

בספר המגידים מביא הגה"צ ר' שלום שבדרון, מעשה נפלא מימי זקנותו של מרנא החפץ חיים זיע"א: היה זה בזקנותו של החפץ חיים, ביום בהיר הגיעה בקשה מרבי חיים עוזר מוילנא, כי זקוקים לו בוילנא לבוא ולחזק את טהרת בנות ישראל וטהרת המשפחה. בני הבית של החפץ חיים ידעו כי נסיעה כזו מסוכנת בשבילו, ואמרו לו שאסור לנסוע וזו סכנה עבורו, החפץ חיים החזיר להם: "אם רבי חיים עוזר ביקש והודיע שצריך לבוא אז אני אבוא". כיון שבנסיעה כזו לא היה מנוס מהצורך לסייע לחפץ חיים, כי לא יכול היה לעבור דרך כזו ללא תמיכה ועזרה, ניצל בני הבית את המציאות ואמרו לו: "אנו לא נוכל להשתתף בנסיעה, אנו פוחדים לסייע בדרך מתישה ומסוכנת", הגיב החפץ חיים: "אם לא תלכו עמי אסע לבדי", והם ידעו כי כאשר הוא החליט לנסוע לבד הוא יממש את חפצו.

החליטו כמה מבני המשפחה כי אין ברירה אלא להתחיל להתארגן לנסיעה, "הייתי בחור צעיר", סיפר אחד מעדי הראיה לסיפור זה, "הרהרתי לעצמי: החפץ חיים ורבי חיים עוזר מתוועדים יחד ואני אפסיד? לכן ביקשתי שם מהנכדים של החפץ חיים כי יתנו לי להצטרף לנסיעה, ואכן היתה לי נשיאות חן, קיבלו את בקשתי. נסענו עד וילנא לביתו של רבי חיים עוזר, כידוע אז לא היה כהיום שיש טלפון וברגעים ספורים יודעים לפרסם, הנה הוא מגיע עוד

שעה עוד חצי שעה וכו', לכן רק לאחר שהגיע לוילנא, ידעו כי הוא באמת כבר הגיע.

"התעוררות והתרגשות הורגשו באויר. מיד כאשר הגענו לביתו של רבי חיים עוזר כבר התאספו חברי בית הדין ותלמידי החכמים, עד שכל הבית התמלא אנשים. הח"ח החל מיד לדבר ולדבר, זכורני כי היה מזהים לראות כיצד כל הגדולים, וגאון ישראל רבי חיים עוזר בראשם, עומדים בכפיפות קומה מול הישיש ובולעים כל מילה מדיבורו. לא התקרבתי לשולחן, הצפיפות היתה רבה. בינתיים כאשר דיבר ודיבר, עסקני וילנא רבתי התפזרו ברחבי העיר, והחלו להדביק מודעות, כי היום בערב החפץ חיים ידבר לפני הנשים בבית הכנסת הגדול.

"בלילה התאספו בבית הכנסת הגדול כששת אלפי נשים, אל תתפלא על הדבר כי וילנא היתה עיר גדולה, והיו בה יותר מששת אלפים נשים. נשאלת השאלה כיצד החפץ חיים יוכל לדרוש לפני קהל גדול כל כך. הרי הוא זקן ותשוש ורמקול לא היה, מה עושים? - הביאו שולחן ועליו עוד שולחן ועוד שולחן וכסא, ושם למעלה, לאחר שהעלו אותו לרום השולחנות, ישב והחל לדבר, ותתפלא לשמוע קול ברמה נשמע... שמעו את קולו, הוא דיבר דברי חיזוק לנשים. עמדתי בחוץ מרחוק להמתין לסייע לו אח"כ, לא נכנסתי כמובן, רק הבחנתי מרחוק כי הוא גם בכה באמצע דרשתו. "כאשר הסתיימה הדרשה, הוא היה חלש ורפה ברכיים מחולשת הדרך שעברה עליו באותו יום, וקושי הדרשה גם יחד. יהודים מיהרו ונשאו את החפץ חיים על כסא לאכסניה, סגרו את הדלתות כדי שאף אחד לא יכנס ויוכל לנוח, ואני הקטן הייתי עמו בחדר ממש, כך תבין כי גם בחור צעיר כמוני כבר היה עייף. חשתי עייפות בכל עצמותי בעקבות כל היום שעבר עלינו. שכבתי במיטה והבטתי עליו, והוא, החפץ חיים, התיישב ליד השולחן והחל ללמוד. השתדלתי לא להירדם, כי היה מוטל עלי לשמשו ולדאוג למנוחתו, הרי לכך הכניסוני איתו. אנשים לא נכנסו. כמובן שכבתי והסתכלתי עליו, אלא שלא החזקתי מעמד ונמנמתי או אפילו נרדמתי.

"פתאום, אינני יודע מה היה... התעוררתי כאשר הדלת נפתחה והכניסו מישהו, כנראה משהו דחוף ביותר, ולכן העסקנים נתנו לו להכנס. התעוררתי, ואכן אדם נכנס ובקש ברכה באיזה ענין, החפץ חיים תפס את ידו, ובמקום לתת לו ברכה החל לשוחח עמו בלבביות נרגשת על אמונה ובטחון בהקב"ה. דיבר ודיבר, לא היה לי כח ושוב נמנמתי ניס ולא ניס והוא בדיבורו. הצלחתי להיאבק עם עצמי ולא לישון שינה של ממש, רק להתנמנם. כאשר יצא האיש את הדלת התעוררתי שוב, סביר להניח כי הוא קיבל ברכה מהחפץ חיים, לא שמעתי, נשארתי שוכב ער על מיטתי והחפץ חיים ליד השולחן, ואז שמעתי קול צלול כיצד החפץ חיים, זכותו תגן עלינו, מדבר לעצמו. כריתי אוזן לשמוע מה הוא אומר, כביכול לעצמו. לאחר יציאתו של אותו אדם הוא אמר באידיש: "היה כדאי להסב ולהיטלטל מראדן לוילנא, היה כדאי, הכל היה כדאי בשביל לחזק יהודי אחד באמונה ובטחון!!!"

אתם מבינים!!? לפני כן הוא דיבר לפני אלפי נשים!! והיה כדאי בשביל מה!! לחזק יהודי אחד באמונה ובטחון, הכל היה כדאי!!!

מדוע אין אוכלים את בשרה של הג'יראפה, והאם עורה כשר לכתיבת סת"ם?

"אֵל וְצִבִי וְיַחְמֹד וְאֶקוּ וְדִישוּ וְתֵאוּ וְזֹמֶר" (דברים י"ד, ה')
 בספר השרשים לרד"ק (ערך זמר) מזהה חיה זו כגיר'פה. ובס' יבין שמועה (נדפס בתוך ס' "על מסכת" - חולין, והוא ביאור להלכות שחיטה שחיטה ובדיקות להרשב"א, ה: ד"ה אמר עולא), כ',

העידו לו על חיה גדולה שהיא בלשון תורה ז'מר' ותרגמה הגאון ז"ל אלזארפ"א שצוארה ארוך וגופה גדול מאוד עד שכשהיא בתוך החומה פושטת צוארה חוץ לחומה והעידו לי כי ראו אותה בפא"ס, ע"כ.

ובהל' ס"ת לר' יהודה אלברצלוני (עמ' 20) כ': "ורבינו חננאל ז"ל אמר ומלאכת ס"ת בגויל צריך חכמה יתירה לשער כדי שיגיע היקפו כארכו".

וכ' שם: "ומקצת קדמונים כתבו בל' טיית (ערבית) הכי "אן גלד אלאל וגלד אלזארפה

יתם פיהא הדא" ותרגומו שעור האיל ועור הגיראפה יתקיים בו זה". ובשו"ע המקוצר (להרה"ג יצחק רצאבי שליט"א איסור והיתר

סי' קל"ד סק"ו) הביא דברי ר"ח אלו וכ' ע"ז הרי דפשיטא להו לקדמונים ולרבינו חננאל שכל דבריו דברי קבלה כנודע שהיא טהורה, דאי לאו הכי אסור משום דבעינן מן המותר בפיך כדאיתא בגמ' שבת (קח).

ובס' שיחת חולין (להר' אמיתי בן דוד שליט"א עמ' תי"ח) כ' שמה שאין אוכלים אותה היום הוא, או מפני שאינה מצוי בינינו אלא בערבות אפריקה הרחוקות, או מפני דעת ה"חכמת אדם" ע"פ הש"ך שאין אוכלים חיה בלא מסורת, אע"פ שיש לה סימני טהרה, והסיבה שאומרים ההמון שאינה נאכלת מפני שאין יודעים היכן לשוחטה, נלע"ד שאין זו סברה שהרי קי"ל כל הצואר כולו כשר לשחיטה מטבעת הגדולה עד כנפי ריאה התחתונה, ומה בכך שצוארה ארוך, ומפלאי

הבורא שיש לה שבע חוליות בצווארה כשאר בהמות וחיות אלא שגדולות הן, ויוכל למצוא קנה וושט וישחט רוב סימנים, ע"כ.

איזה דג עולה ליבשה בערב שבת וחוזר לים במוצאי שבת?

"כִּל אֲשֶׁר לֹו סַנְפִיר וְקַשְׁקֶשֶׁת מַיִם בְּמַיִם וּבְנִחְלִים אֲתָם תֹּאכְלוּ" (דברים י"ד, ט')
 בשו"ת שם משמעון (להג"ר שמעון פולק זצ"ל סאיני תרצ"ב) העיר מדוע הגמ' בקידושין (מא.) מזכירה את שמו של הדג "שיבוטא", שרבא מלח בערב שבת, ועוד מעיר מדוע רק "מלח" את הדג ולא בישלו לגמרי.

ויישב ע"פ מה שהביא הסמ"ג (עשה כט) ממדרש (נמצא לשון דומה בפסיקתא רבתי פכ"ג) עה"פ "זכור את יום השבת - שמור את יום השבת", "זכור בים ושמור ביבשה".

וביאר זאת ע"פ מש"כ בס' שבט מוסר (לר' אליהו האיתמרי זצ"ל פי"ב) בשם האפודי, שיש דגים בים שבכל ערב שבת בין השמשות יוצאים ליבשה ונחים שם עד מוצאי שבת, והיינו "זכור בים ושמור ביבשה" שהים והיבשה הם סימן מובהק לשמירת השבת.

ומעתה לא נפלאת היא ולא רחוקה היא לומר שאותו הדג הנקרא "שיבוטא" מאותן מינים שפורשים בע"ש ליבשה, ושמו מוכיח עליו, שהרי כ' הרמב"ן פ' האזינו עה"פ אפאיהם וכי' (להלן לבכו) על נהר הסבטיון שהוא מלשון שבת (בלשון ערבי ובקלקול הלשון). וכמו כן י"ל שאותו דג הנקרא "שיבוטא" היינו מלשון שבתא או

סבתא, משום שטבעו מורה על מצוות שביטה בשבת. והיינו שאמרו רז"ל דרבא מלח "שיבוטא" שהיה מהדר בער"ש דוקא על דג שנקרא שבוטא משום ששמו וטבעו מורה על שבת. ואפשר שציית אותו דג קשה אם לא בזמן שעולה מעצמו ליבשה

בער"ש, ולא נשאר אופן אחר כי אם בעת שעולה שהוא [קודם] קצת] לשקיעת החמה שאז אין זמן לבשלו או לצלות, ולכן אמרו שרבא "מלח"

שיבוטא, שאין זמן לבשל ולצלות אלא רק למלוח ולאוכלו במליחה כמנהג איזה דגים שיכולין לאוכלן במלחן, בעוד שהן חייני דהיינו בלי בישול, ועי"ש עוד אריכות בזה.

מדוע אין נוהגים לעשות מצה מקמה שעורים?

"שְׁבַעַת יָמִים תֹּאכַל עִלְיוֹ מִצּוֹת" (דברים ט"ז, ג')
בש"ע או"ח (תנ"א) "אלו דברים שיוצאים בהם ידי חובת מצה בחטים ובשעורים ובכוסמין ובשבולת שועל ובשיפון.
וברמ"א שם כ' בשם המהרי"ל שהמנהג ליקח לכתחילה חיטים.
ובטעם המנהג ליקח מחיטים נאמרו בזה כמה טעמים, או משום
שהוא המוקדם מה' מינים, או משום שהוא חביב לרוב בני אדם

ומצוה לקיים בדבר החביב, או משום ששעורים ממהרים להחמיץ יותר מחיטים, או משום ששיעור ג' מצות הוא זכר לקרבן תודה ותודה באה רק מחיטים,
ובמהר"ם ש"ק על תרי"ג מצוות (מצוה י') כ' ששמע מהחתם סופר זצ"ל דאיתא בספרים דקמח שעורים קשה לשכחה ובמצות כתיב "למען תזכור".

- כיצד יזכה האדם להוריד את השפע המוכן לו משמים?
- מדוע השוו חז"ל בין עבד עברי לעבדות מצרים?
- כיצד מבטלת נתינת הצדקה גזירות רעות?
- מדוע נכפל הציווי לשמח את העניים?

השאלות בפרשת השבוע

כל התשובות בספר 'דרש דוד על התורה' לרכישה התקשרו 02-5609000

<<< המשך מעמוד 9

מוסיף הרב צ'ולק: "צריך לדעת שלתפילות של עמ"י יש כח עצום להפוך את הטבע, בעיני ראיתי זאת כשליווייתי את בני משפ' גרוס, לאחר שנפגעו משאיפת חומר ההדברה, הם הועברו לבית החולים שניידר עם מכשיר 'אקמו לב ריאה' במצב שלא הייתה כמעט תקווה לרפואתם, אבל עם ישראל בקע שערי שמים והתרפאו שלא בדרך הטבע, בזכות התפילות והחיזוקים".

בכיו של הד"ר המנוסה באישון ליל

כבר שנה שלימה יהודי מסורתי כבן חמישים מתלונן על כאבי גב. למי לא פנה, שלחו אותו לצילום גב והכל תקין, קבל תרופות לכאבי גב ולא עברו הכאבים. מישהו הפנה אותו לד"ר חיים ישראל סטרו שיחי', כיום סגן מנהל מחלקה פנימית במעייני הישועה והוא מספר: "כשהחולה הגיע אלי שמעתי בסיפורו פרטים מאוד מדאיגים, היה נשמע שזה לא כאבי גב רגילים אלא בעיה בעצם התחתונה, מתחת לעמוד השדרה, ששם יש עצבים המשפיעים על כל החלק התחתון של הגוף. שלחנו אותו לעשות סי.טי. והדיאגנוזה שלי הוכחה כנכונה- לאיש יש גידול חמור במקום ההוא.

"עם התוצאות פונה החולה למחלקות אורתופדיה ועמוד השדרה וכו', ודעת כל הרופאים היתה ברורה ונחרצת, הדבר היחיד שיכול להציל את חייו זה להוציא בניתוח את כל העצם, אבל יש לזה מחיר, גם שיתקשה מאוד בהליכה, וכן שלא תהיה לו שום שליטה על החלק התחתון של הגוף. תוך כדי כך שלחנו מכתבים לכל המרכזים הרפואיים המובילים בעולם, לקבל מהם חוות דעת, ומכל המקומות קבלנו תשובות זהות שיש להוציא את העצם, אף שיגרום להשלכות קשות. המשפחה פונה אלי", מספר ד"ר סטרו, "ואומרים לי: 'אתה עלית על הבעיה, אתה צריך לקבל את ההחלטה עבורנו, האם לעשות את הניתוח'".

כאן נשנק קולו של הד"ר, כשמספר לי מה אירע: "אני יושב במרפאה בשעת לילה מאוחרת, ושובר את הראש. אני לא מרגיש

שאני יכול להגיד לחולה ללכת לניתוח, מצד אחר צריך להזדרז שלא יהיו גרורות, אבל איך אני מקבל על עצמי החלטה גורלית כזאת - לעשות ניתוח שיציל אומנם את חייו אך יפגע לצמיתות בחולה? הרגשתי חוסר אונים מוחלט ואז... מעומק ליבי פרצה צעקה לה; בבכי ובתחנונים, ואני אומר: 'ריבונו של עולם, החולה סומך עלי ואני לא יכול לקבל החלטה. תן לי, ריבונו של עולם, עצה מה לעשות'. כך עוברות עלי כמה דקות מאוד קשות, שאני בוכה ומתפלל, תוך כדי כך מתקשרת האישה, ששמעה שיש רופא מומחה באיטליה שמגיע מדי פעם לארץ, ובמפתיע נמצא כרגע במלון בתל אביב ועוד הערב חוזר לאיטליה.

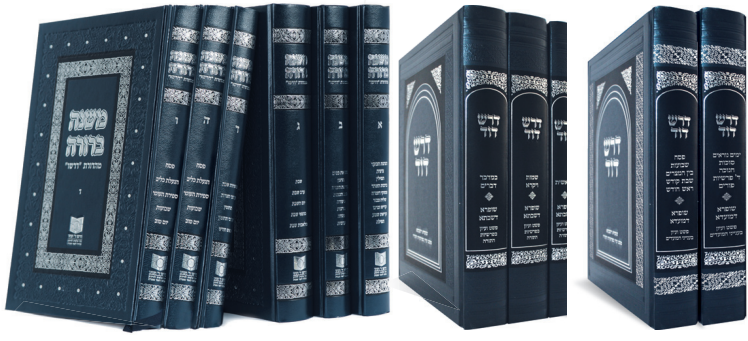
"מיד אמרתי לאישה: 'מהרי לבית המלון ורק תראי לרופא את הצילומים; נסעה האישה לבית המלון ופגשה את הרופא בלובי. הרופא אמר לה: 'יש לי עשר דקות בשבילך. המונית כבר ממתנה בחוץ לקחת אותי לנתב"ג לטוס חזרה לאיטליה'. הרופא מביט בצילומים ושואל: 'מה המליצו הרופאים בארץ?', והיא עונה לו: 'לנתח'. הרופא מתקומם: 'לנתח!!! אסור! לא יישאר מהבן אדם כלום! יש מרכז רפואי ביפן שיש להם שיטה מיוחדת לטיפול במצב הזה', נכנס למונית ונסע לארצו.

"יצרנו קשר עם המרכז ביפן, והם אמרו לנו שיש כמה מקרים בודדים כאלו בעולם, ויש להם ניסיון מוצלח בטיפול שהביא לתוצאות מעולות. מכאן הדרך היתה קצרה, מצאנו מקום בגרמניה שגם מטפל בשיטה הזו. החולה נסע לשם וקבל סדרה של 14 טיפולים והנס אירע. ברוך ה' האיש הבריא ומתפקד בכל חלקי גופו". מסיים ד"ר סטרו: "כל הנס התרחש בזכות הזעקה לה' מעומק ליבי במרפאה באותו לילה, היא הצילה את האיש מניתוח שהיה יכול להזיק לו בהמשך חייו, והיא הביאה שנמצא באופן פלאי ביותר את הטיפול הנכון.

(מתוך 'יתד נאמן' פרשת חוקת תשע"ז)

מתחילים עם ספרי

ארגון 'אחינו ו'דרשו' מזמינים אותך להיות שותף מגוון רחב של כלי כסף, וכל ספרי 'דרשו' עד לשווי של ובנוסף קבל כרטיסי הגרלה להגרלה

להלן מגוון אפשרויות

<p>מתנה בשווי 533 ש"ח מסלול מס 15</p> <p>בתרומה ע"ס 23 ש"ח לחודש 18x חודשים סה"כ 414 ש"ח</p> <p>מקבלים: סט 'משנה ברורה' מהודר 'חמשה חומשי תורה' בכרך אחד 'דרשו' ספר 'חפץ חיים' כף הגשה לעוגה מְקֻסָּף 2 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח</p> <p>מתנה בשווי 533 ש"ח</p>	<p>מתנה בשווי 514 ש"ח מסלול מס 3</p> <p>בתרומה ע"ס 20 ש"ח לחודש 18x חודשים סה"כ 360 ש"ח</p> <p>מקבלים: סט 'משנה ברורה' מהודר ספר 'חפץ חיים' 'דרש דוד מועדים' 2 כרכים סכין לחלות מְקֻסָּף 2 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח</p> <p>מתנה בשווי 514 ש"ח</p>	<p>מתנה בשווי 508 ש"ח מסלול מס 14</p> <p>בתרומה ע"ס 20 ש"ח לחודש 18x חודשים סה"כ 360 ש"ח</p> <p>מקבלים: סט 'משנה ברורה' מהודר סט 'חפץ חיים ושמידת הלשון' סכין לחלות מְקֻסָּף 2 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח</p> <p>מתנה בשווי 508 ש"ח</p>	<p>מתנה בשווי 320 ש"ח מסלול מס 1</p> <p>בתרומה ע"ס 20 ש"ח לחודש 12x חודשים סה"כ 240 ש"ח</p> <p>מקבלים: סט 'משנה ברורה' מהודר בהוצאת 'דרשו' כרטיס להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח</p> <p>מתנה בשווי 320 ש"ח</p>
--	---	---	---

להשתתפות וקבלת המתנות מוקד

את 'אלול' 'דרשו'

בזיכוי הרבים, ולזכות מיידית במתנות יקרות ערך:
1.340 ש"ח. על כל תרומה חודשית מ-20 ש"ח ומעלה.
גדולה בשווי 50.000 ש"ח.

התרומות וקבלת המתנות:

מתנה בשווי 1.052 ש"ח
מסלול מס 16

בתרומה ע"ס 35 ש"ח לחודש 20X חודשים
סה"כ 700 ש"ח

מקבלים:

- סט 'משנה ברורה' מהודר
- 'חמשה חומשי תורה' בכרך אחד 'דרשו'
- סט 'חפץ חיים ושמירת הלשון'
- גביע יוקרתי מְכַסֵּף
- כף הגשה לעוגה מְכַסֵּף
- סכין לחלות מְכַסֵּף
- 7 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח

מתנה בשווי 1.052 ש"ח

מתנה בשווי 1.052 ש"ח
מסלול מס 7

בתרומה ע"ס 35 ש"ח לחודש 20X חודשים
סה"כ 700 ש"ח

מקבלים:

- סט 'משנה ברורה' מהודר
- 'חמשה חומשי תורה' בכרך אחד 'דרשו'
- ספר 'חפץ חיים'
- הספר החדש 'מועד לדוד'
- גביע יוקרתי מְכַסֵּף
- כף הגשה לעוגה מְכַסֵּף
- סכין לחלות מְכַסֵּף
- 7 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח

מתנה בשווי 1.052 ש"ח

מתנה בשווי 650 ש"ח
מסלול מס 6

בתרומה ע"ס 27 ש"ח לחודש 18X חודשים
סה"כ 486 ש"ח

מקבלים:

- סט 'משנה ברורה' מהודר
- גביע יוקרתי מְכַסֵּף
- 4 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח

מתנה בשווי 650 ש"ח

מתנה בשווי 594 ש"ח
מסלול מס 5

בתרומה ע"ס 25 ש"ח לחודש 18X חודשים
סה"כ 450 ש"ח

מקבלים:

- 'חמשה חומשי תורה' בכרך אחד 'דרשו'
- גביע יוקרתי מְכַסֵּף
- כף הגשה לעוגה מְכַסֵּף
- סכין לחלות מְכַסֵּף
- 5 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח

מתנה בשווי 594 ש"ח

'אחינו' ו'דרשו': 02-5609000

"לדוד ה' אורי וישעי" - הטעמים, הדינים והמנהגים

מעשה ר"ב נ"ג)

וכן מנהג הגר"א, ונראה שהטעם משום טירחא דציבורא, וכמו שמצאנו בברכות (י"ב, ב) משום ביטול מלאכה, וכן במגילה (כ"א, א) שאין מוסיפים קרואים ביום שמתירים במלאכה, משום ביטול מלאכה (תפלה לדוד לבעל האדר"ת). וכן מנהג בני ספרד.

יש שנהגו לאומרו רק בתפילת שחרית, ואין אומרים בתפילת ערבית.

תחילת אמירתו: יש שמתחילים מיום א' (ספר תניא), ומנהגו להתחיל ביום ב' דר"ח (קצוש"ע קכח ב). עד מתי אומרים זאת: עד שמיני עצרת (מטה אפרים תקפא ס"ק ו, ומשנ"ב שם ס"ק ב). ומנהג ליטא שבשמיני עצרת עצמו לא אומרים זאת (וכן נהג החזו"א), ויש שנהגו לאומרו אף בשמיני עצרת (קהילות חסידים בא"י, ליקוטי מהרי"ח).

הטעם באמירת מזמור זה:

ע"פ המדרש 'שוחר טוב', (תהילים כז פ"ס ד) "אורי" - זה ר"ה, "ישעי" [ישעי"י] מלשון ישועה, יום של סליחה וכפרה, יום של כפרת עונות, יום שאין השטן משטין ומקסטר לזה קוראים 'ישועה גדולה' - זה יו"כ, "כי יצפנני בסוכה" - זה סוכות (אלף למטה תקפא ס"ו).

יש שדחו טעם זה, והטעם דאטו כל הפסוקים בתנ"ך שנדרשים על ראש השנה ויו"כ יקבעו בסידור, לומר את כל המזמורים פעמיים ביום (ר' אברהם דוד לאוואיט בספרו שער הכולל). טעם אחר: לפי שבמזמור זה יש "ג שמות הוי"ה, שהם כנגד י"ג מידות של רחמים, שהם מאירים בימים אלו (בפנים יפות בפרשת אחרי מות ויקרא טז כא בתוד"ה וכתב).

טעם אחר: דאמרינן בתענית (ח, ב) דאין לבקש על שני דברים כאחד דאינו נענה אפילו על אחת מהם, וקשה שהרי ברה"י ויו"כ מבקשים כמה בקשות, אך ביאור הענין: לפי שכל הבקשות כוונתן לדבר אחד: לעבודת ה'; שלא תהיה שום מניעה בעבודת ה'; וזה שאמר דוד המלך: אע"פ שבקשתי הרבה בקשות, אחת היא, אחת שאלתי מאת ה' ולא יותר: "שבתי בבית ה' כל ימי חיי", ולפיכך אמרינן אותו בחודש אלול ותשרי, שאז אנו מבקשים מהש"ת הרבה בקשות, ובכך שאומרים "לדוד ה' אורי" ובו הפסוק "אחת שאלתי מאת ה'", מגלים אנו דעתנו שבקשתינו אחת היא, וכדאי שתתמלא (ספר שארית מנחם מהרה"ק מוישווא עפ"י פירושו של הפנים יפות על הפסוק אחת שאלתי).

טעם אחר: במזמור זה נאמר בפסוק י"ג: "לולא האמנתי וכו'", 'לולא' אותיות אלול (אוצר כמ"י סימן ס).

במזמור זה נאמר: "אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח". "זאת" בגמטריה 408, כמנין צום, קול, ממון, שהם תשובה, תפילה וצדקה, אשר בכוחם להעביר את רוע הגזירה, כנאמר בתפילות הימים הנוראים (הליכות עולם סימן תקפא סעיף י).

אמירת מזמור "לדוד ה' אורי וישעי"

חודש אלול הוא חודש הרחמים והסליחות וימים אלו מיוחדים לעשיית תשובה (טור תקפא), והטעם: משום שבו ביום עלה משה רבינו למרום לקבל לוחות אחרונות, ונשתהה שם ארבעים יום וירד בעשירי בתשרי, שהיה אז גמר כפרה, ומן אז הוקדשו ימים אלו לימי רצון, ויום העשירי בתשרי - ליו"כ (טור שם לבוש שם א, קצוש"ע קכח א).

ימים שבהם חל ר"ה אלול

לעולם ראש חודש אלול הוא ב' ימים, ואינו חל כי אם באחד מימות השבוע וסימנך אבד"ו, וקביעת יום א' דר"ה ביום שאחריו וסימנך בגה"ז. והטעם דהוי ב' ימים: לפי שאנו צריכים לעשות החודשים אחד מלא ואחד חסר, הסכימו קדמונינו לעשות לעולם החודש שהוא חשוב יותר-מלא, וקראוהו החדשים מלכים (מטה אפרים תקפא ס"ק ד, אלף המגן שם ת, עיין לבוש תכח).

הטעם שנקרא חודש 'אלול'

לפי ש'אלול' משמעותו חיפוש, וכמו שתרגם אונקלוס את הפסוק "ויתרו את הארץ" - "ויאלולו ית ארעא" (אונקלוס במדבר י"ג, ב). דהיינו שבחודש זה אנו מחפשים אחר עוונותינו על מנת לחזור בתשובה כמו שנאמר (איכה ג, מ'): "נחפשה דרכנו ונחקורה ונשובה עד ה'" (תולדות האדם פרשת כי תבוא בשם מהרח"ו ז"ל). דורשי רשימות אמרו: 'אלול' ראשי תיבות: אני לדודי ודודי לי (שיר השירים ו, ג). שהוא רמז לתפילה שהיא רינת דודים, וסופי תיבות ד' יודים שהם ארבעים כנגד ארבעים יום עד יום כיפור (ב"ח תקפא ס"ק ב). כמו"כ ראשי תיבות: "איש לרעהו ומתנות לאביונים" (אסתר ט, כ"ב), והוא רמז להרבות בימים אלו בצדקה ובמתנות לאביונים ובגמילות חסדים בין איש לרעהו (א"ר תקפא, א). ועוד ראשי תיבות: "ומל ה' את לבבך ואת לבב זרעך" (דברים ל, ו). שהחודש הזה הוא זמן המסוגל למילת הלב' שזו תשובה (בעל הטורים דברים ל, ו). ומוסיף הש"ה: "ומסתבר, מאחר שהוא החודש האחרון בשנה עושים בו תשובה על מה שפגם כל השנה" (ריש מסכת ר"ה).

'אלול' ראשי תיבות: "אשר לא צדה והאלקים אנה לידו ושמתו לך" (שמות כ"א, י"ג), ביאור, שאף השוגג צריך תשובה וכפרה בימים אלו, והם לו כמפלט היחידי להינצל.

ופסוקים אלו רומזים לשלשה דברים שהם: תשובה, תפילה וצדקה, שצריכים להזדרז בהם בחודש זה, "ומל ה'" - רומז לתשובה, "אני לדודי" - רומז לתפילה שהיא רינת דודים, "איש לרעהו ומתנות לאביונים" - רומז לצדקה (קיצור שולחן ערוך קכח, א).

אמירת "לדוד ה' אורי וישעי"

"לדוד ה'": נהגו בני אשכנז לומר בתפילת שחרית וערבית מזמור "לדוד ה' אורי וישעי" (תהילים כ"ז, א), ונוסח ספרד נהגו לאמרו בתפילת מנחה אחרי "עלינו לשבח" (מטה אפרים תקפא ס"ק ו, קצוש"ע קכח ב). יש שנהגו שלא לאומרו (הנהגות מהרש"א,

דוד הוזמן לחתונת חברו, והזמינו חברו להיות עד בחופה. לאחר החתונה התברר שדוד קנה בריבית ימים ספורים לפני כן, האם הקידושין כשרים?

המלווה ולווה בריבית פסולים לעדות - האם בשוגג נפסלים? • קניית מזוג באיסור ריבית • קנה מזוג בריבית אם להעיד בחופה

ה"ו שהאריך בזה] דעת החוות יאיר שהלווה לא נפסל רק לאחר ששילם את הריבית, אך הפתחי תשובה (סי' ל"ד ס"ק כ') הביא שהחוות יאיר במקום אחר הביא שרבי גרשון ממיץ הוכיח מדברי הראשונים שנפסל מייד שהתחייב ריבית. עוד נחלקו הראשונים אם הלווה נפסל בריבית דרבנן, ודעת השו"ע חו"מ (סי' ל"ד ס"י) שגם הלווה נפסל אך דעת הרמ"א שם ובי"ד סי' ק"ס ס"א שהלווה לא נאסר בריבית דרבנן.

הקידושין כשרים

למסקנה יש כאן הרבה סיבות שלא נפסול את דוד לעדות בחופה, והקידושין כשרים כדת משה וישראל. העולה מן האמור:

א. הקונה מוצר בתשלומים ומוסיף על המחיר במזומן, מחמת שמשלם בהקפה אסור משום ריבית, והמוכר חייב להחזיר כדי לצאת ידי שמים.

הפסול לעדות מה"ת או מדרבנן

ב. העובר עבירה מה"ת שחייבים עליה מלקות נפסל מן התורה לעדות בלא הכרזה, ואם עבר עבירה מדרבנן נפסל לאחר שיכריזו עליו שהוא פסול בב"ד.

בשוגג אינו נפסל

ג. העושה עבירה וסבר שיש בזה מצוה או שטעה ולא ידע שאסור אינו נפסל [המל"מ פ"ד ממלווה ה"י דן לחלק אם ידע מקצת האיסור, אך השו"ע מכשיר בכל עניין]

אם הלווה נפסל בריבית דרבנן

ד. המלווה נפסל בין בריבית מן התורה ובין מדרבנן, אך לגבי הלווה אם הריבית מן התורה פסול, אך אם זה מדרבנן לדעת השו"ע נפסל ולדעת הרמ"א לא נפסל.

האם הנכשל בריבית פוסל קידושין

ה. הקונה מזגן בתשלומים בתוספת מחיר ואח"כ נודע לו שאסור והעיד בקדושין האישה מקודשת כדת משה וישראל, כיון שזה ריבית דרבנן וי"א שהלווה אינו נפסל, וגם שהיה בשוגג, וגם שלא הכריזו עליו וי"א שהלווה לפני ששילם לא נפסל, אך להלכה נפסל ממתי שהתחייב.

בסוגייתנו עוסקים בדין המלווה והלווה בריבית ששניהם פסולים לעדות.

ובכן הבה ונדון בשאלה הלכתית חמורה שהתעוררה בעניין זה: השאלה: דוד הוזמן לחתונת חברו, והזמינו חברו להיות עד בחופה, כמה ימים לפני החתונה הלך דוד לקנות מזגן, אמר לו המוכר שאם ירצה לשלם במזומן יהיה המחיר 2300 ₪ אבל מוכן לעשות לו פריסת תשלומים 36 תשלומים, ואז יעלה 2499 ₪, אמר לו דוד שכיון שאין לו כסף מזומן מעדיף לשלם בכרטיס אשראי 36 תשלומים, אח"כ התקינו לו את המזגן והלך לחתונת חברו ושימש עד בחופה.

אח"כ נתעורר דוד שבעצם נכשל כאן באיסור ריבית, שהוסיף על המחיר עבור פריסת תשלומים, שהמוכר מלווה לו את המזגן ששווה במזומן 2300 ₪, וגובה ממנו בהקפה 2499 ₪, הרי משלם המתנת המעות 199 ₪, ובא לשאול כיצד יתקן את האיסור? זאת

ועוד שיתכן שכיון שעבר על איסור ריבית אולי נפסל לעדות ומי יודע אם הקידושין של חברו כשרים? והאם צריך לקדש פעם נוספת בפני עדים כשרים?

ריבית במכירה בתשלומים

כדי להשיב על דבר זה, נבאר תחילה את ההלכה בריבית, ואח"כ נבאר כמה יסודות בפסולי עדות עבירה, הנה המוכר חפץ באופן שיש שני מחירים במזומן בזול, ובהקפה בתוספת, אסור לקנות בהקפה שמה שמוסיף על המחיר המזומן זה ריבית, וגם כאשר המחיר הרשמי הוא הגבוה

בפריסה, כפי שמצוי בהרבה חנויות, אלא שמציעים הנחת מזומן, מכיון שהציע מחיר הנחה למזומן אבל תוספת בהקפה, איסור זה הוא ריבית מדרבנן כיון שאינו הלוואה אלא בדרך מקה, לכן אחר שגבו ריבית זו אין בית דין כופים את המוכר להחזיר את הריבית, אלא הוא בעצמו חייב להחזיר כדי לצאת ידי שמים.

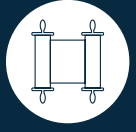
המלווה ולווה בריבית פסולים לעדות

עתה נבאר דין פסולי עדות. הפסול לעדות מן התורה נפסל ממתן שעבר את העבירה, אבל הפסול אינו נפסל רק לאחר שהכריזו עליו. מי שנכשל בשוגג מחמת שלא ידע שהדבר אסור כתב השו"ע חו"מ סי' ל"ד ס"ד וכו' שאינו נפסל לעדות* [ועי' מל"מ פ"ד ממלווה

סיכום שבועי בדרך היומית בהלכה

שרה ליק
052-7181259

מתי רצוי לקנות את צורכי השבת? איזו סעודה אסור לאכול בערב שבת? ומדוע ניתן להקל בזמננו בתענית 'יאהרציט'?

הכנת צורכי השבת

- מצוה להשכים בבוקר יום השישי כדי להכין את צורכי השבת; כלומר, להתפלל שחרית בשעה מוקדמת, ומיד לאחריה להתחיל בהכנת צורכי השבת.
- את הבישול והאפיה לצורך השבת, ראוי לבצע ביום שישי, ולא קודם לכן. וכן עדיף לקנות את צורכי השבת דווקא ביום שישי.
- מצוה לטעום בערב שבת מתבשילי השבת ומאכליה, כדי לוודא שהם מבושלים כנדרש וטעמם טוב, משום כבוד השבת, וגם כדי למנוע כעס ומריבה בשבת במידה ויתגלה כי טעמם אינו טוב.

האכילה בערב שבת

- חכמינו ז"ל אסרו לסעוד בערבי שבת ויום טוב, סעודה הגדולה יותר מסעודה רגילה של ימות החול, משום כבוד השבת, דהיינו שאם יאכל הרבה בבוקר, לא יאכל את סעודת ליל שבת לתאבון.
- האיסור הנ"ל אינו אמור בסעודת מצוה שזמנה בערב שבת, כגון: סעודת פורים, סעודת חול המועד, סעודת ברית מילה, סעודת פדיון הבן, וסעודת סיום מסכת.
- יש מהראשונים שכתבו שאין לאכול בשבת לפני הסעודה, אכילה בכמות הגורמת לכך שהפת בסעודה לא תאכל לתאבון. ויש חולקים. ורבים נהגו להקל, ורצוי להחמיר.
- סעודת פת רגילה, וכל שכן מאכלים אחרים, מותר לאכול בערב שבת במשך כל היום; אך מצוה להמנע מאכילה סעודת פת כדי שביעה מתחילת הרבע האחרון של היום.
- בעבר היו אנשי מעשה שנהגו להתענות בכל ערב שבת, כדי שיאכלו בליל שבת לתאבון; אולם, לדעת פוסקים רבים אין לנהוג כן, משום שאין זה מכבוד השבת להכנס אליה מתוך עינוי.
- מי שהתחיל לאכול סעודה בערב שבת לפני הרבע האחרון של היום, אינו צריך לסיים את סעודתו אף בשקיעת החמה, אלא שאסור לטעום מאומה עד שיקדש.

הליכה רגלית בערב שבת

- חכמינו ז"ל אסרו ללכת בערב שבת הליכה רגלית של יותר משלוש פרסאות, כאשר מתחיל ללכת עם שחר, שאז נמשכת הליכה כזו עד כשלישי מהיום, ביום בינוני. ואם המקום הקרוב ביותר בו יוכל להכין או להשיג את צורכי השבת הוא במרחק של יותר משלוש פרסאות - רשאי ללכת יותר משלוש פרסאות.
- מקדמת דנא נהגו להקל בד"ה הנ"ל, כיון שרוב ככל ישראל מכינים את צורכי השבת בהרחבה, באופן שכל אורח יוכל למצוא מקום לאכול בו את סעודת השבת כראוי.

מהלכות תענית יחיד

- המקבל על עצמו 'תענית', צריך לצום מעלות השחר ועד לצאת הכוכבים; ואף אם מתפלל תפילת ערבית לפני שקיעת החמה.
- יכול אדם לקבל על עצמו 'תענית' בהגבלת זמן עד לאחר 'מנחה גדולה'. ובמקרה כזה, לדעת השולחן ערוך לא יאמר 'עננו' בתפילת מנחה, גם אם מתפלל בעודו צום; ולדעת הרמ"א יאמר ענו.
- מנהג עתיק עוד מימי חכמינו ז"ל, לצום ביום היאהרציט של האב או האם. ומצוה לנהוג כן גם בזמננו, אלא שמפני חולשת הדורות ניתן להקל בכך ולא לצום.

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il